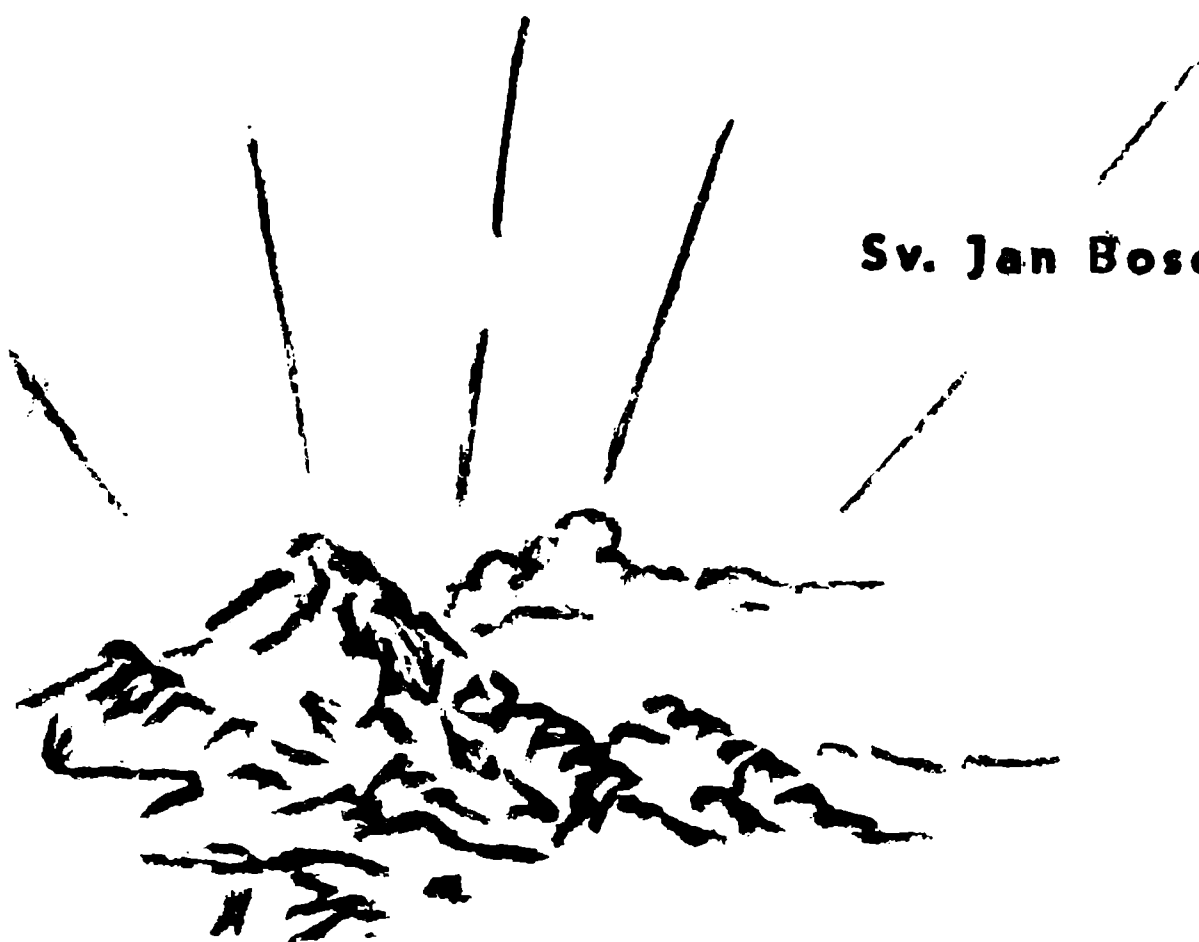

Sv. Jan Bosco:

PASÁČEK --- **Z ALP**

Životopis chlapce

Františka Besucca

Svatý Jan Bosco:

PÁSÁČEK Z ALP

Životopis chlapce

FRANTIŠKA BESUCCA

Z Argentery.

Società Editrice Internazionale.

Torino-Milano Genova Parma Roma Catania.

Všechna práva vyhrazena.
Vydavatelské společnosti mezinárodní
v Turině.

(M. E. 17572).

DRAZÍ CHLAPCI.

Zatím, co jsem se chystal vypsati život jednoho vašeho druha, oddálila neočekávaně smrt chlapce Františka Besucca onu práci proto, poněvadž se musím zabývati jím samým. Činím to, abych upokojil živé naléhání jeho rodáků a přátel a abych ukojil vaše dotazování, pro které jsem si umínil sebrati nejzajímavější zprávy o tomto v Pánu zesnulém vašem druhu, abych vám je podal uspořádané v malou knížečku v přesvědčení, že vykonám pro vás věc užitečnou a milou.

Některý z vás se může tázat, z kterých pramenů jsem čerpal zprávy, zda vás mohu ujistit, že události, jež jsou zde výpsány, se skutečně staly.

Zadostiučiním vám málo slovy. Z doby, kdy žil malý Besucco v otčině, držel jsem se podaných zpráv, které mi sdělil jeho pan farář, jeho učitel ze školy a jeho příbuzní a přátelé. Může se říci, že jsem neučinil nic jiného než

uspořádal a přepsal paměti, jež mi byly poslány za tímto účelem. V době, kdy žil mezi námi, pečoval jsem o pozorné sbírání událostí, jež se přihodily v přítomnosti tisíce očitých svědků: všechno bylo zapsáno a dotvrzeno hodnověrnými svědky.

Je pravda, že jsou zde činy, nad kterými čtenář užasne; ale to je právě důvod, proč je píše se zvláštní péčí, poněvadž, kdyby to byly věci jen málo důležité, vůbec by nezasluhovaly, aby byly uveřejněny. Při pozorování tohoto chlapce shledáte, že stupeň jeho vědění je nadprůměrný jeho věku. Musíte uznati, že velká píle Besuccova v učení, šťastná paměť všeho, co slyšel a četl, a zvláštní způsob, jímž jej Bůh obdařil svými dary, mocně přispěly k rozmnožení jeho poznatků, jistě velmi převyšujících jeho věk.

Všimněte si, prosím vás, ještě jedné věci; jež se týká mne. Snad mám přílišnou zálibu ve vypisování věcí, jež se staly mezi mnou a jím. Je to pravda a žádám vás za laskavé poshovění: vizte ve mně otce, který mluví o něžně milovaném synu; otce, který dává průchod svým citům, když mluví k svým synům, který jim otvírá celé srdce, aby je uspokojil a také poučil, jak mají uskutečňovati ctnosti, v nichž se stal Besucco vzorem.

Čtěte tedy, drazí chlapei, a budete-li se cítit pohnuti, abyste se vystříhali nějaké nepravosti, anebo povzbuzení k ctnostnému životu, vzdejte slávu Bohu, jedinému Dárci pravých dober.

Kéž nám všem požehná Pán a zachová nás ve své svaté milosti, abychom jej mohli jednou věčně bláhoslavit v nebi.

I.

OTČINA. RODIČE.

PRVNÍ VÝCHOVA MALÉHO BESUCCA.

Kdyby se ti přihodilo někdy, čtenáři, že bys šel z Cuneo směrem k vysokým hřbetům alpským, dorazil bys po dlouhém a namáhavém pochodu vzhůru na jejich vrchol; zde na náhorní plošině by se naskytlo tvému zraku jedno z nejpůsobivějších malebných panorám. Na sever vidíš nejvyšší hřeben Alp, vrch „Magdalena“, nazvaný tak podle podání tamními obyvateli, kteří věří, že tato světice přišla z Marseille, aby přebývala na těch, takřka neobyvatelných, horách. Nejvyšší vrcholek této hory tvoří širokou rovinu, kde se rozlévá dosti rozsáhlé jezero, z něhož pramení řeka Stura. Na západ ztrácí se tvůj pohled v dlouhém, širokém a hlubokém údolí,

řečeném Údolí nízkých Alp, které již náleží k francouzskému území. K východu je tvé oko uchváćeno věncem pahorků, jedním nižším než druhým, jež se takřka jako půlkruhové schodiště víc a více snižují až ke Cuneo a Saluzzo. K jihu pak, a přesně 80 m od hranic francouzských, ale ještě stále na té plošině, leží alpská vesnička Argentera, rodné místo pasáčka Františka Besucca, jehož životopis se hodlám napsati.

Narodil se v nuzném domku této víscky chudým, ale poctivým a zbožným rodičům 1. března 1850. Jeho otec se jmenoval Matouš a matka Růžena. Vědomi svého chudého postavení, obrátili se na pana faráře, aby jej pokřtil a byl mu kmotrem. V té době horlivě už spravoval farnost argenterskou nynější arcikněz, jménem Don František Pepino, který se rád podjal milosrdného úkolu. Kmotříčkou byla Anna, matka téhož arcikněze, žena příkladného života, která nikdy neodepřela vykonati skutek lásky. Na výslovné přání rodičů bylo mu dáno na křtu jméno kmotra - František, ke kterému připojil arcikněz jméno světce toho dne, ve kterém se František narodil - sv. Albína. Jakmile náš chlapec dosáhl věku, kdy mohl být připuštěn ke sv. přijímání, neopomenul nikdy v onen den - 1. III. - přistoupiti k svatým svátostem a prožil celý

den, pokud mu to bylo možno, v křesťanské zbožnosti.

Poněvadž jeho matka poznala, jak je velice důležité dáti dětem zavčas dobré vychování, nešetřila námahy, aby vložila do něžného srdce drahého synáčka zdravé a pevné základy zbožnosti. Jména Ježíš a Maria byla první slova, která se ho snažila naučiti. Nezřídka, když se dívala Františkovi do tváře a myslela při tom na budoucí jeho život, plna obav z vážných nebezpečí, jimž bývají chlapci vystaveni, s pohnutím říkala: »Drahý Františku, velmi tě miluji, ale více než tvé tělo miluji tvou duši. Raději bych tě viděla mrtvého, než abych viděla, že jsi urazil Pána Boha.« Tyto a podobné výroky byly denním kořením, které oživovalo ducha dítěte, jež proti všemu očekávání sílilo a rostlo současně v milosti u všech. Povzbuzován takovými radami, stal se František velkou potěchou celé rodině. Jak rodiče, tak i jeho bratři mají velkou radost z toho, že mohou dosvědčiti, jak se jejich bratříčkovi líbilo vyslovovati často nejsvětější jména Ježíše a Marie; sotva začal mluvit. To byla první slova, dobře vyslovená, jeho nevinným jazykem. Již od nejútlejšího mládí projevoval velkou zálibu v tom, že se učil modlitby a zbožné písně, které popěvoval ve společnosti rodiny. Pak bylo rozkoší viděti s jakou radostí se o každém svátku přidával

k věřícím před nešporami ke zpěvu písní k Panně Marii a Pánu Ježíši. Zdálo se, že je tím zcela uspokojen a že se láska k modlitbě zrodila s ním. Od věku tří let, dle svědectví rodičů, bratří a sester, nikdy se nestalo, že musel být volán k modlitbě, naopak žádal, aby jej naučili modlitbám. Ráno a večer v obvyklou hodinu poklekl a sám se modlil ony krátké modlitbičky, které se již naučil, a nepovstal dříve, dokud se nenaučil novou.

II.

SMRT KMOTŘIČKY.

LÁSKA KE KOSTELU A MODLITBĚ.

Hošík Besucco měl velmi rád svou kmotřičku. Malými dárky, jež mu dávala nebo zvláštními projevy přízně, jimiž ho zahrnovala, způsobila, že ji pokládal za druhou matku. Šlo mu asi na 4. rok, když Anna Pepinová vážně onemocněla. Její milující kmotřenec často žádal, aby ji mohl navštívit, modlil se za ni a projevoval jí lásku tisícerým způsobem. Zdá se, že si vůbec nevšímal mimořádných příznaků její smrti. Kmotřička zemřela 9. V. 1853. Od onoho dne, ač byl ještě dítětem, modlíval se ráno a večer „Otčenáš“ za zemřelou kmotřičku.

Potvrdil to vícekrát slovy: „Vzpomínám a modlím se každý den za svou kmotřičku, ačkoliv pevně doufám, že se již raduje v rajské blaženosti“. Arcikněz uznáváje vděčnou lásku Františkovu ke své matce, velmi si jej zamiloval a bděl nad ním, pokud mu to bylo možné.

Jestliže František uviděl někdy členy rodiny modliti se, ihned přiklekl a pozvedl své oči a nevinné ručky k nebi, jakoby z vděčnosti za velké dary, které mu vložil v nitro milosrdný Bůh.

Ráno proti zvyku dětí nechtěl ničeho ochutnati dříve, než by se pomodlil své modlitby. Poněvadž byl již ve třech letech brán do kostela, nikdy se nestalo, že by vyrušoval sousedy, spíše pozoroval jejich zbožné pohyby a snažil se je napodobiti. Tak se stávalo, že ti, kdož pozorovali jeho překvapující náklonnost ke zbožnosti, říkali: „Zdá se být neuvěřitelnou taková usebranost u dítěte v tomto věku.“

Byl ochotný ke všem službám pro kostel, takže se zdálo, že je stvořen k tomu, aby všechny uspokojil, a to i tehdy, když mu to bylo nepohodlné. Mnohdy, v zimě se přihodilo, že pro množství sněhu napadaného nemohl nikdo přijíti na jedinou mši sv. p. faráře, aby mu ministroval. Jedině nebojácný František,

přemáhaje odvážně každé nebezpečí,razil si sněhem cestu rukama i nohama a sám přicházel do kostela. Při prvním pohledu bys myslel, že je to medvídek, který se hrabe, lépe řečeno valí sněhem. Matouš Valorso, jako očitý svědek, tvrdí, že asi v polovici měsíce ledna 1863 zavolal jej pan farář, aby mu přisluhoval při mši svaté. Ve chvíli, kdy zažíhal na oltáři svíce, viděl překvapen někoho vstoupit do kostela, v němž bylo sotva poznat člověka. Ale jaké bylo jeho překvapení, když objevil v onom odvážlivci našeho chlapce, který spokojen se šťastným výsledkem své námahy, zvolal: „Konečně jsem tu“. Ministroval při mši sv., po níž pravil s úsměvem panu faráři: „Tato platí za dvě, byl jsem dvojnásob pozorný a jsem s tím spokojen. Přijdu vždy za každou cenu.“ A kdo by nemiloval tak milého chlapce?

S těmito náklonnostmi rostlo dítě ve věku i v milosti u Boha i u lidí. Ve věku pěti let znal již důkladně ranní a večerní modlitby, které se modlíval spolu s rodinou. Tento zvyk si zachoval, pokud dlel v otcovském domě. Zatím co hořel pro modlitbu, velmi pečlivě se učil modliti se střelné modlitby. Františkovi stačilo, aby někoho slyšel říkati nějakou modlitbu, kterou ještě neznal, tak se ho dříve nepustil, dokud se ji nenaučil. Pak

celý rozradostněný, jako by našel poklad, učil jí celý dům. A nesmírně jásal, když zpozoroval, že nová modlitba došla obliby v rodině, anebo že se ji modlí jeho druhové. Dvě následující modlitby byly takřka jeho denním matutinem a kompletářem.

Sotva se vzbudil učinil znamení svatého kříže, seskočil s postele a hlasitě odříkával modlitbu:

Má duše,
vzhůru se pozvedni,
na nebe pohledni,
Ježíše miluj!
Miluj toho, jež tě miluje,
zanech světa, který tě klame!
Mysli na to, že máš zemřít,
tělo že se má v prach změnit!
Abys byla vyslyšena,
rci třikrát: Zdrávas` Maria!

Poněvadž v prvních letech nemohl porozuměti významu této modlitby, obtěžoval buď otce, nebo matku; anebo někoho jiného, aby mu ji vysvětlili. Když už jí rozuměl, říkával: „Nyní se ji modlím s větší zbožností.“ Časem se stala tato modlitba pravidlem jeho života.

Večer než šel spát, modlíval se velmi živě a s přednesem toto: »Jdu spát, milovaný, zda

vstanu. Než zemru žádám o čtyři věci: sv. zpověď, přijímání, pak nemocných pomazání a papežské požehnání. Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Zvláště se mu líbilo přemýšletí o věcech z náboženství, o příkladech ctností, které se ihned snažil napodobiti. Byl-li někdy trochu zasmušilý, a chtěl-li jej někdo rozveselit, stačilo, aby se mluvilo o duchovních věcech anebo o užitku, jaký bude mít, až bude chodit do školy.

III.

JEHO POSLUŠNOST. — DOBRÁ RADA. PRACUJE NA POLI.

Jeho poslušnost vůči rozkazům rodičů byla tak pohotová, - praví pán farář - že často předcházel jejich přáním takovým způsobem, že ani neodmítl přání rodičů, kteří na něm vůbec nepoznali nejmenší netrpělivosti při svých rozkazech. Jeho sestry ještě tvrdí, že se dosti často stalo, když z nepozornosti nebo pro jiné zaměstnání trochu oddálily vykonání rozkazů rodičů, činil jim často bratříček za to výtky. František zaujal prosebný postoj a zvolal: „A co, už před půlhodinou vám to

maminka rozkázala a vy to váháte vykonati? Není dobré hněvat toho, kdo nás miluje.«

K bratrům a sestrám byl samá láska a přívětivost a nikdy se neurážel, jestliže mu vyčinili. Nejraději si s nimi hrával, poněvadž myslel, že se od nich nemůže naučit nic jiného než dobro. Svěřoval jim každou myšlenku a dokonce je prosil, aby dávali pozor na jeho chyby. »Je mi líto - říká pan farář - že nemohu popsat soulad, který panoval v této osmičlenné rodině. Mohlo se o nich říci, že jsou vzory ve všem svém chování, jak v ústraní doma, tak při časté návštěvě a zbožnosti při bohoslužbách.«

Před pěti léty, když odcházel jeho starší Jan do vojenské služby, František nepřestal jej svatě upozorňovat, aby se zachoval dobrým, jako byl doma. Končil: »Pečuj, abys doopravdy uctíval svatou Pannu. Ona ti jistě pomůže. Ve svých modlitbách neustanu prosit za tebe. Brzy ti napíšeme dopis.« Toto říkal sotva ve věku devíti let. Potom se obrátil na rodiče, kteří ztráceli v synovi nejvýdatnější sílu pro polní práce a pravil: »Vy pláčete, ale Bůh vás potěší jinak. Dopřeje nám zdraví a pomůže nám v našich strastech. Vynasnažím se pomáhati vám, pokud budu moci.« Jak velký to byl pomocník na poli! Ale přece byl. K údivu všech dával zvláště pozor na práce, které

mu byly uloženy a chtěl konat i jiné, které rodiče pokládali za nepřiměřené jeho silám. Uprostřed prací na poli zachoval vždy svoji veselost, přesto že byl unaven.

Při jeho horlivosti v práci ani nešlo od-
dělit únavu od práce. Jestliže mu otec někdy žertem řekl „Františku, zdá se, že jsi prací unaven,“ s úsměvem odpovídal: „Ó, zdá se, že tyto práce nejsou pro mne. Pan farář mi stále říká, abych studoval. Kdo ví jestli mi nepomůže.“ Nebylo též dne, aby nemluvil doma o svém přání choditi do školy. Chodil do školy v zimním období, ale nikdy se nevyhýbal domácím pracím, jak to dělávají chlapci, aby si pohráli ve volných hodinách. Způsob jeho života, když chodil do školy v Argentineře, byl takový:

IV.

EPISODY ZE ŠKOLY A CHOVÁNÍ V NÍ.

Ačkoliv rodiče Františkovi velmi potřebovali jeho pomoci, přece jsouce přesvědčeni, že vzdělání je výborným prostředkem k poznání náboženství, posílali jej vzorně do školy. Jeho chování ve škole bylo takové: Brzy ráno vstával, pomodlil se řečnou modlitbu: „O Duše má, . . . často se zastavil, aby přemýšlel o jejím

významu. Sotva vstal buď sám anebo s rodinou odříkával dosti dlouhé své modlitby, pak se věnoval učení, pokud nešel do školy. Ze školy chodil přímo domu, pak se chopil domácích prací. Takové píli odpovídal prospěch, jaký měl ve třídě. Jelikož neprojevil velké nadání, nahrazoval je pilností v plnění povinností, svědomitým využitím času, psaním úloh a naučením se toho, co bylo uloženo, a učinil znamenitý pokrok.

Učitel všeobecně zakázal svým žákům v zimě chodit ze třídy do třídy. Besucco byl v té věci obdivuhodným vzorem všech. Nejen že zůstal vzorně na svém místě, ale svým příkladem přiměl mnohé druhy k podobnému jednání, což prospělo jim v učení a mravnosti a způsobilo radost panu učiteli Antonínu Valorsovi, rodičům a žákům.

Zřídka vycházel po obědě z domu pohrát si s kamarády a zapoměl na to takřka po několik měsíců než přišel do Oratoře.

Sotva se dětsky trochu pobavil, vracel se k učení až do zazvonění. Ve škole, dle svědectví uvedeného učitele, ukázal vždy všemožnou pozornost a patřičnou úctu k tomu, co se učilo. Snažil se jednou vypomoci učiteli při vyučování nejmenších a učinil to nepředpojatě a s ochotou. Po celý čas, co chodil do lidové školy,

byl vždy kamarády považován za vzor slušnosti a píce. Měli k Františkovi takovou úctu, že si dali před ním pozor, aby jim neuklouzlo ani méně slušné slovíčko v jeho přítomnosti. Byli jisti, že by ho zarmoutili a on že by je přísně pokáral, jak se dosti často stalo. Jestliže některý mladší jej požádal o vysvětlení nějaké úlohy, velmi rád mu vyhověl a povzbuzoval jej s přáním, aby přišel častěji. Ale současně nezapoměl jej duchovně povzbudit, říci mu nějakou radu nebo nadchnout jej ke zbožnosti.

Z výpovědi horlivého učitele uvádím ještě několik událostí: »Pokaždé, když se strhly rvačky mezi Besuccovými spolužáky, okamžitě se vrhl mezi ně, aby je utišil. Říkával jim: »Nesluší se, abychom se bili, tím méně pro takové maličkosti, které nestojí ani za zmínku; přejme si dobra a naučme se snášeti jeden druhého, jak, nám přikazuje Pán Bůh.« Tyto a podobné výroky obyčejně stačily, aby se hádající uklidnili. Zpozorovali-li, že jeho slova nejsou sto, aby je utišila, okamžitě je opouštěl.

Jakmile zazněl zvonek k vyučování nebo k posvátným obřadům, vyzýval své druhy, aby zanechali hry. Jednoho dne hráli boče. Tu uslyšeli zvuk zvonu, který je zval na katechismus. František rychle pravil: »Kamarádi, pojďme na katechismus, hru dokončíme až

potom.« Řekl to a zmizel jim s očí. Po katechismu se vrátil k druhům, kterým laskavě vyčítal vynechání katechismu. Ale aby si je pro příště získal, koupil jim třešně. Pro takový projev velkodušnosti slíbili kamarádi, že v budoucnosti nikdy pro hru nevynechají katechismus.

Slyšel-li náhodou, že někdo pronesl neslušné slovo, okamžitě se zarděl. Často bylo slyšet, jak říká: »Drazí kamarádi, neříkejte taková slova! Urážíte tím Pána Boha a dáváte pohoršení druhým!« Titěž kamarádi dosvědčují, že je František zval často na návštěvu Nejsvětější Svátosti Oltářní a Panny Marie a že byl ochoten pomoci druhým ve školních úlohách, kdykoliv mohl.

Jindy, když slyšel zvonit klekání, říkával: »Kamarádi, pomodleme se Anděl Páně a pak budeme pokračovat ve hře.« Podobně je zval, když měli prázdnou, na Mši svatou.

»Jako učitel obecné školy z Argentery, musím prohlásiti k větší slávě Boží, že zbožný chlapec Besucco za pět let, co navštěvoval zdejší školu, nepřišel ani jednou pozdě do školy. Zpozoroval-li někdy nedbalé spolužáky, dovedl je tak dobře upozorniti, že skoro vždy, chtě nechtě, stali se pilnějšími. Jeho chování ve škole nemohlo býti ani lepší jak v zachovávaní

mlčení, tak ve stále pozornosti na to, co se učilo. Nabízel se ochotně, že bude učit číst, ty nejmenší a činil to s takovou přívětivostí a laskavostí, že byl jimi velice milován a ctěn, až sem jeho učitel.

V.
,

ŽIVOT V RODINĚ. NOČNÍ PŘEMÝŠLENÍ.

Sotva se vrátil ze školy, běžel obejmout rodiče a byl ochoten pomoci, kde bylo potřeba až do hodiny jídla. Nikdy si nestěžoval na ovocná a zeleninová jídla, ani na jejich množství a jakost. Nikdy neprojevoval svá přání a viděl-li, že někteří v rodině nejsou s něčím spokojeni, říkával jim: „Až budete pány vy, uděláte podle svého, ale nyní se musíte podrobit vůli našich drahých rodičů. Jsme chudí a nesmíme žít a ukazovati se jako bohatí. Nezáleží mi na tom, vidím-li druhy pěkně oděné, když já nemohu mít pěkné šaty. Nejkrásnější šat, který si můžeme přát, je milost Boží.“ K svým rodičům choval prevelikou úctu; miloval je něžnou synovskou láskou, slepě je poslouchal a nepřestal velebiti to, co pro něho vykonali. Za to jej tak milovali, že jim

bylo smutno, když nebyl s nimi. Někdy mu bratři a sestry buď žertem anebo z jiného důvodu říkali: „Ty, Františku, máš plný důvod, abys byl spokojen. Jsi miláčkem všech“. — „To je pravda — odpovídal — ale také se stále snažím, abych byl hodný a zasloužil si vaši i jejich lásku.“ Když dostal nějaký malý dáreček, nebo získal nějaký groš za služby jiným prokázané, vždy, jakmile přišel domů, buď jej dal do rukou rodičů nebo jej rozdělil mezi bratry a sestry říkáje: „Vidíte, jak vás mám rád!“ Dokud byl večer vzhůru, (velmi zřídka vycházel ven mezi kamarády), trávil čas zábavou s domácími, učil se školním úlohám nebo plnil nějakou jinou školní povinnost. Potom v určitou hodinu vyzval všechny k modlitbě růžence a obvyklých modliteb, a z živého přání rozmlouvati s Bohem prodlužoval je tím, že se mnohokrát modlil Otče náš. Nikdy nezapomněl upozorniti na zvláštní modlitbu za zdraví pro tatínka a bratry, kteří v zimě dleli mimo domov, aby dobývali prací svých rukou obživu pro rodinu. „Kdož ví — říkával se slzami — kolik zimy trpí náš tatínek pro nás! Ó, kolikrát je unaven, a my zde klidně jíme plody jeho námahy! Aspoň se za něho pomodleme!“

Ó nepřítomnému otci rozmlouval každodenně, a abych tak řekl, doprovázel jej myšlenkami všude na jeho cestách.

Za dlouhých večerů čítával též zbožné knihy, které si půjčoval u pana faráře a u pana učitele, jež mu je velmi rádi půjčovali. Vícekráte za den nebo za dlouhého večera, když bylo ve světnici hodně lidí, zvolal: »Poslechněte pěkný příklad, který jsem našel v této knize!«, a přečetl jej silným a jasným hlasem tak, že se zdál býti kazatelem. Přišel-li mu do rukou životopis nějakého hodného chlapce, ó — to byla pro něj vzácná kniha! Stala se předmětem jeho rozhovorů a vedla Františka k následování. »Kéž by bylo pravdou, že se mohu státi takovým, jako on! Ano, jak bych byl šťasten! Není-li pravda, moje drahá maminko?« — »Před dvěma roky četl — praví pan farář — životopis svatého Aloise z Gonzagy a od toho času se stal jeho následovníkem, zvláště v skrývání dobrých skutků, které konal. Ale za několik měsíců na to obdržel životopis Dominika Savia a Michala Magona a zvláště když četl život tohoto posledního, říkal s radostí: »Nalezl jsem pravý obraz svých chyb. Ale kéž mi Bůh dopřeje napravití mé chyby a napodobiti dobré chování a svatou smrt mého drahého Magoneho,« tak ho totiž nazýval. A zde se zrodila — pokračuje pan farář — zvláštní zvědavost. Dal si vysvětliti způsob, jímž by mohl napodobiti tohoto chlapce a tázal se mne, zda by bylo možné vstoupiti do téhož ústavu,

v němž by mohl podle svého zdání učiniti velký pokrok ve ctnosti. To je hlavní ovoce, které přinesla Františkovi četba dobrých knih. Kéž by Bůh dal, aby se všechny naše děti ve farnosti věnovaly takové četbě! Jistě by to způsobilo velkou radost a útěchu rodičům.«

Jak ráno pozvedal František svou nevinnou duši k nebi, tak večer s ní sestoupil do stínů hrobu nějakou zbožnou myšlenkou. Když se jej tázali, co dělá, když se položí do lůžka, odpovídal: „Představuji si, že jsem položen do hrobu a první myšlenka, která mi přichází na mysl, je tato: Co bude z tebe, padneš-li do hrobu pekla? Poděšen touto myšlenkou, začnu prosit z celého srdce Pána Ježíše, Pannu Marii a svého Anděla Strážce a nepřestanu se modlit, dokud neusnu. Oh, jak pěkná předsevzetí činím někdy večer, když ulehnu, ve strachu před zavržením.

VI.

BESUCCO A JEHO PAN FARÁŘ. — SV. ZPŮVĚĎ.

Ačkoliv byl náš Besucco již od dětství vyvoleným dítkem Páně, přece musíme říci,

že bdělost rodičů, jeho dobrá povaha, laskavá péče jeho pana faráře mocně přispěly k šťastnému výsledku jeho výchovy. Už jako malé dítě vodili jej rodiče do kostela; brali jeho ručky, pomáhali mu učinit znamení svatého kříže, ukázali mu, jak a kde si má kleknouti a bděli nad ním s veškerou laskavostí. Sotva byl schopen, přivedli ho ke svaté zpovědi. Pohnut příkladem, radami a povzbuzováním rodičů, zamiloval si brzy tuto svátost, dalek jsa toho, aby cítil k ní odpor a opovržení, jak to někdy projevují chlapci, a spíše našel ve sv. zpovědi zálibu. Ale šťastné vychování tohoto chlapce je dílem jeho pana faráře, Dona Františka Pepino. Tento horlivý kněz vzorně vynakládal své síly a schopnosti k dobru svých farníků. Jsa přesvědčen, že nemohou býti dobří farníci, není-li dobře vychovaná mládež, ničeho nešetřil, co by mohlo přispěti k blahu dětí. Vykládal jim katechismus v každém ročním počasí a době. Učil je ministrovat při Mši sv., vysvětloval jim obřady; též je vyučoval a často navštěvoval doma, při pracích, i na samých pastvinách. Když se někdy stalo, že nějaký chlapec projevil zvláštní schopnost ke studiu a zbožnosti, stal se zvláštním předmětem jeho péče. Proto sotvaže si všiml horlivý kněz hojných požehnání, která vylil Pán na našeho drahého Besucca, nespouštěl jej s očí a sám mu chtěl

dáti první poznatky z katechismu a připravití jej k první svaté zpovědi. Svými laskavými způsoby, jako něžný otec, získal si jeho srdce tak, že chlapec cítil nesmírnou radost pokaždé, kdykoliv mohl s milovaným svým kmotříčkem hovořiti nebo slyšeti od něho nějaké slovíčko útěchy a zbožnosti.

Vyvolil si jej za stálého zpovědníka a zpovídal se u něho po celý čas, který ztrávil v Argenteře. Pan farář mu radil, aby někdy změnil zpovědníka a též mu poskytl i příležitost, ale on prosil, že se chce zpovídati vždy u něho. „K vám — říkával — můj kmotříčku, mám plnou důvěru. Vy znáte mé srdce, já vám svěřím každé tajemství. Velmi rád Vás mám, poněvadž vy velmi milujete mou duši.“

Myslím, že největším štěstím pro chlapce je volba stálého zpovědníka, jemuž otevře své srdce, zpovědníka, který se ujme péče o jeho duši, který jej s láskou povzbudí k častému užívání této svátosti.

Nejen ve věcech sv. zpovědi závisel František od pana faráře, ale též ve všem, co mohlo přispěti k jeho dobru duchovnímu i časnému. Pouhá rada nebo jen pouhé přání, které projevil jeho kmotříček, byly pro něho rozkazem, který s radostí a pečlivě vyplnil. Způsob, jakým se zpovídal, je nanejvýš pří-

jemný a povzbuzující. Několik dní předem mluvil o své nejbližší sv. zpovědi a říkal bratrům a sestrám, že tentokráte chce z ní mít užitek. V prvních letech se jim tolik doporučoval, aby ho naučili zpovídat se dobře. Tázał se jich, jak oni poznávají spáchané hříchy a jak si asi vzpomínají na hříchy za čas jednoho měsíce. Velmi se divil, jak je možno znovu urazit Pána Boha po sv. zpovědi, při které jsme mu slíbili věrnost. „Bůh je vždy tak dobrý — říkával — že nám odpouští naše hříchy i přes naši nevěrnost v zachovávání učiněných předsevzetí; ale jak veliká je to nevděčnost, když zneužíváme tolika dobrodiní, jež nám prokazuje. Ó, jak bychom se měli trásti při pouhém pomyslení na naší nevěrnost! Jsem vždy ochoten udělati a strpěti cokoliv, než znovu urážti Pána Boha“. Večer před sv. zpovědí se tázał otce, má-li příštího dne nějakou obtížnou práci k vykonání. Když se ptali na důvod, odpověděl, že půjde ke sv. zpovědi. Tomu otec velmi rád přisvědčoval a František ztrávil celou noc na modlitbách a ve zpytování svědomí, aby se lépe připravil, přesto, že celý jeho život byl neustálou přípravou. Ráno pak, aniž by s někým mluvil, odebral se do kostela, kde se s největší usebraností připravoval k velkému činu. Beze všeho dovolil, aby se zpovídali dříve ti lidé, o kterých se domníval, že

mají málo času k pobytu v kostele. Tato jeho ústupnost vůči druhým, zvláště za tuhých zimních mrazů, mne často přiměla k tomu — praví pan farář — abych si jej zavolal sám, když jsem jej viděl celého zimou zkřehlého. Když jsme se jej tázali na jeho dlouhé čekání před sv. zpovědí, odpovídal: »Já mohu čekati, protože moji rodiče mi nemají za zlé, když se zdržím v kostele. Ale jiní by se snad mohli nudit anebo by jim mohli vyčítati, zvláště matkám, které mají malé děti.« — Bratři a sestry mu často žertem říkali: »Chodíš se zpovídat, aby ses vyhnul práci!« — »Až se půjdete zpovídat vy« — odpovídal — »velmi rád vás zastoupím ve všem, v čem budu moci. Ó, jen chodte často, já s tím budu docela spokojen!« A ejhle jako duchovní vůdce jim často říkával: »K čemu pak je lenost, kterou cítíte před svatou zpovědí, váhání a rozhodování, jaké pak odkládání z jednoho dne na druhý? Vždyť to není nic jiného, než ďábelské pokušení!« Poněvadž věděl, jak mocným a účinným lékem je svatá zpověď k napravení se z našich chyb. Snažil se, aby se jich co nejvíce chránil. »Ó, když se jedná o konání dobra, máme vždy před světem strach. Po smrti nás nebude soudit svět z našich činů. Bůh nás bude soudit, jemu samému a ne jinému vydáme počet z našich skutků, ne světu. Jedině od Boha

samého máme čekati věčnou odměnu. Když jsem se vyzpovídal — říkával jindy domácím — zakouším takovou spokojenost, že bych si přál hned zemřít, abych se zbavil nebezpečí, že urazím Pána Boha. V den, v němž přistupoval ke svátostem, zříkal se všech zábav. Když se ho pan farář ptal, proč to dělá, odpovídal: »Dnes nesmím uspokojit své tělo, poněvadž můj Ježíš dal zakusiti mé duši tak velikých a tak sladkých radostí a potěšení. Je mi líto, že nemohu poděkovati Ježíši svátostnému za neustálá dobrodiní, která mi prokazuje. Ztrávil tedy celý den ve svatém usebrání, a pokud mu to bylo možné, v kostele.

Z jistých pramenů vím, že dobrý František, aby se lépe připravil na hodné přijetí svatých svátostí, říkával: »Tato zpověď může býti poslední mého života a já ji chci vykonati, jako kdyby skutečně byla poslední«.

VII.

MŠE SVATÁ. — JEHO HORLIVOST. — ŽENE STÁDO NA HORY.

Je na místě poznamenati, že rodiče ponechali Františkovi úplnou svobodu v každodenním docházení na Mši svatou. Spíše se

zdálo, že jej sami posílají, když váhal, má-li jíti či ne, aby nezanedbal nějakou povinnost. Nadmíru s tím spokojen, říkával rodičům: „Ó, buďte jisti, že čas, ztrávený na Mši svaté, bude hojně vynahrazen během dne, neboť Bůh je štědrým odplatitelem a já budu pracovati mnohem ochotněji. Stalo-li se, že nemohl býti přítomen, modlíval se tuto lidovou modlitbu, která je velmi rozšířena v jeho kraji; naučil se jí už ve věku čtyř let:

Na Mši svatou zvoní,
svatý Marek zpívá ji,
andělé tam pějí,
a sám Ježíš při ní
chléba ve své Tělo,
víno v krev svou mění.

Dej mi, ó Ježíšku,
alespoň částičku
ze dnešní Mše svaté.

Otec Františkův se žertem tázal, co by dělal, kdyby měl ztráviti zítřejší den beze Mše svaté. A on s největší prostotou odpovídal: „Bůh mi bude pomáhat zrovna tak, poněvadž bych se pomodlil svou modlitbu a pak pomodlil bych se trochu více dnes večer“.

Uvěřil velmi snadno slovům jiných. Toho někdy zneužili jeho kamarádi pro zábavu. Ale když poznal, že si jej dobírali, zůstal úplně klidný. Nebylo též nikdy vidět, že by se chlubil úctou, kterou k němu měli rodiče, známí a pan farář. Jeho píle v učení způsobila, že vynikal nad spolužáky, kterými ani dost málo nepohrdal. Naopak pomáhal jim k promínutí v odříkávání lekcí. Byla-li mu někdy vyčítána nějaká klukovina, ať byl vinný nebo nebyl, vždy zcela zarmoucen odpovídal: »Máte mi to za zlé, ale vím, že mi to odpustíte. Neudělám to již více a stanu se lepší«, a běžel políbit rodiče a přitulil se k nim, obyčejně se slzami v očích. Oni však neměli nikdy důvodu, aby trestali svého syna. V létě se věnoval společně s ostatními polním pracím. K tomu rád povzbuzoval bratry a sestry.

Při odpočinku, aby nezahálel, zaváděl hovory o náboženství nebo se dotazoval na nějakou pochybnost nebo nejasnost z duchovního oboru.

Jda na pole i s pole, rád se modlíval. »Často se mi přihodilo, i jiným — říká pan farář. — že jsme jej potkali cestou tak pohrouženého v modlitbu, že si ani nevšiml, že jsme se mu přiblížili«. Nalezal-li se mimo dům v nebezpečí nebo v příležitosti, že se pohorší

zlořečením, rouháním nebo špatnými řečmi; které musil slyšeti, rychle učinil znamení svatého kříže nebo řekl: »Buď Pán Bůh pochválen, velebeno budiž svaté jméno jeho!« Když se mu to podařilo, začínal sám jiné řeči. Když jej rodiče upozornili, aby nenásledoval zásady některých špatných druhů, odpovídal jim: »Chtěl bych, aby mi raději uschl jazyk v ústech, než abych jím sloužil k urážce Pána Boha.«

Když hnal na pastvu, bral s sebou vždy nějakou knihu duchovní nebo vědeckou, kterou se snažil čísti v přítomnosti kamarádů. Ovšem, když měli zájem. Jinak si četl sam nebo se modlil, zachovávaje doslovně napomenutí Spasitele, abychom se modlili bez ustání.

Otec Františkův, aby zaopatřil rodině nezbytnou výživu, pásával obecní stádo, ke které službě často určil i Františka, zvláště ve dnech svátečních, aby ostatní bratři mohli aspoň o některém svátku jíti na bohoslužby. Poslušný František rád přijímal tuto povinnost řka: »Nemohu-li býti dnes přítomen na bohoslužbách, vynásnažím se posvětit svátek jiným způsobem. Ty však — povídal bratrovi — vzpomeň si na mne v kostele!« Když pak nadešla hodina bohoslužeb, zavedl stádo na jisté místo, pak si na nějakém předmětě zhotovil kříž, před ním si klekl, zde si vykonal

modlitby a četbu. Někdy se skryl v horské jeskyni, kde si klekl před nějakým svatým obrázkem, který vždy nosil v knize a pomodlil se tytéž modlitby, jako kdyby skutečně byl na bohoslužbách v kostele. Pak přidal pobožnost křížové cesty. Večer sám zpíval nešpory a modlil se svatý růženec. A nalezl-li kamarády, kteří by mu pomohli chváliti Pána Boha, bylo to proň velkým svátkem. Druhové jej často překvapili na modlitbách nebo při rozjímání tak vroucím, že jeho tvář se zdála býti tváří andělskou. Stalo-li se, že nalezl netrpělivé soudruhy, prosíval je, aby mu dali pozor na jeho ovečky, poněvadž on má cosi na práci a tak se od nich vzdálil na jistý čas. Ale jelikož znali druhové jeho zvyk, ochotně mu dali na ovce pozor.

S velikou zálibou vzpomínal František na pastvu na Roburento a Dreco, kde velmi rád pásával své stádo. Říkával: „Když jsem se nalézal na samotách Roburenta, prožíval jsem rozkošné chvíle. Upíral jsem oči na ony hluboké srázy, které vedly můj zrak do jakési temné strže; to mi připomínalo tmavé propasti a věčné temnoty pekla. Občas nějaký ptáček poletoval z hlubin údolí až nahoru k mé hlavě. Přivádělo mne to na myšlenku, že i my musíme pozvedati city srdce od země

do výše k Bohu. S obdivem jsem patřil za svítání na východ slunce a říkal si u sebe: Ejhle, náš příchod na svět! Večerní západ mi zvěstoval krátkost a konec života, jenž nastává, aniž to pozorujeme. Když jsem počal obdivovat vysoké vrcholky Magdaleny a jiné bílé zasněžené hory, připadala mi na mysl nevinnost života, jež nás zvedá k Bohu a získává nám milosti, požehnání a velkou odměnu v ráji. Po těchto a podobných úvahách jsem se odebral do zátíší na nějaké hoře a počal jsem zpívat písně k Panně Marii. Byl to pro mne jeden z nejdražších okamžiků, když jsem zpíval. Ozvěna horských proláklín opakovala můj hlas a mně se zdálo v nesmírné radosti, jakoby andělé ráje mi pomáhali zpívat k oslavě velké Matky Boží.

Takové byly myšlenky, jež naplňovaly srdce zbožného pasáčka, když pasl ovce na horách a nemohl se zúčastnit bohoslužeb.

Ale jakmile večer přihnul domů, odpočinul si trochu a pak rychle běžel do kostela, aby odčinil (to jsou jeho slova) nedostatek zbožnosti toho dne. Ó, jak žádal o odpuštění v těch návštěvách Ježíše Svátostného!

Nikdy neopomenul poznamenat se znamením svatého kříže a říci nějakou střelnou

modlitbičku, kdykoliv pouze šel kolem kostela, tím spíše, byla-li tam Nejsvětější Svátost.

Hlídal otcovo stádo na jaře a na podzim. Tehdy se souhlasem rodičů buď přiváděl své ovce domů, anebo je svěřoval jiným druhům, aby mohl sběhnouti na ranní a večerní bohoslužby: Ó, proč nenapodobí všichni tak svatou horlivost našeho Františka, abychom totiž nechyběli ani v náboženských povinnostech ani v domácích pracích! Příliš často je vidět, že se mnozí dispensují od účasti na bohoslužbách ve dnech svátečních pro malicherné důvody: Kéž příklad dobrého chlapce dodá více působivosti doporučováním kněží, kteří zdůrazňují a káží o svěcení svátečního dne.

VIII.

ŘEČI. — CHOVÁNÍ V KOSTELE. — NÁVŠTĚVY NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI.

Při rozhovorech a zábavách býval vždy veselý jako všichni dohromady. Zpravidla volil ty hry, které unavují tělo, říkáje druhům a rodičům: »Až budu muset na vojnu, brzy si zvyknu a budu se moci státi dobrým střelcem.« Vyhýbal se bitkám; aby se jich vystříhal,

snášel někdy urážky a špatné jednání. Nezřídka, aby se vyhnul rvačce, opouštěl prostořekou společnost a chvatně se ubíral domů. Takové obezřetnosti užil vždy, aby se vyhnul jakémukoliv rozhovoru, který by mohl poškoditi druhého. Naopak, chápal se každé příležitosti, aby chválil ctnosti jiných. Byl-li pokárán za některý ze svých dětských kousků, nikdy se neurážel, ani neodpovídal suše, nýbrž se skloněnou hlavou projevoval svou lítost; říkával: »Toto pokárání je znamením lásky, kterou ke mně máte.« Slyšel-li o přestávce hlas zvonku do školy, ke Mši svaté, k bohoslužbám nebo hlas rodičů, kteří jej volali domů, neotálel, nýbrž říkal: »Toto volání je pro mně hlasem Božím, který ode mne žádá okamžitou poslušnost.«

Jak bylo řečeno, už jako dítě počal František projevovati k domu Božímu mimořádnou úctu a vážnost. Sotva vkročil na prah kostela, bylo na něm vidět onu vážnost chování, která se sluší na místě svatém, Z touhy, aby byl první v sakristii a mohl ministrovati při Mši svaté, přihodilo se mu někdy ze zapomětливosti, že běžel po kostele; ale pouhý jediný pohled pana faráře nebo jiné osoby stačil, aby pochopil neuváženost svého jednání. Uložil si za to hned nějaké pokání, buď návštěvu Nejsvětější Svátosti anebo se modlil

značnou dobu v nepohodlné poloze, buď s rukama zkříženýma nebo s rukama pod koleny. „Jaké zápasy — říká pan farář — jsem vídal v sakristii mezi naším Františkem a jinými chlapci, aby mohl přisluhovati u oltáře. Nezřídka se stalo, že jsem musel podrobiti zkoušce jeho ctnost, abych se vystříhal podezření ze stranictví, poněvadž to byl můj kmotřenec. Dával jsem přednost jiným, byť přišli zároveň do kostela. Ustoupil, je pravda, poněkud zmaten a se slzami v očích, ale ani trochu se neurazil. Obdivoval jsem ho, že zůstal na Mši svaté se stejnou zbožností. „Však já si to své umrtvení vynahradím — říkával svým druhům — zítra přijdu první já — a to bylo skoro pokaždé. To byly snad jediné jeho spory s kamarády. Mnozí pak povzbuzeni příkladem Františkovým, následovali ho v tom, že se snažili vyrovnati se mu v horlivosti při ministrování. Obyčejně ministroval s rukama sepjatýma a očima upřenýma na kalich nebo na celebrujícího kněze nebo se modlil z modlitební knížky. Byl jsem dojat, pozoruje jej, jak podával konvičky. Jeho rty se neustále chvěly modlitbou, mezitím co rukama přisluhoval u oltáře. Viděl bys jej s očima sklopenýma, s usebranou tváří a vážným krokem vykonávati úkony ministranta, jako kdyby byl klerikem, dokonale obeznalým v církevních obřadech. František byl nespo-

kojen s projevováním této úcty Ježíži Svátostnému, ačkoliv dělal, co mohl. Svými pěknými způsoby snažil se o to, aby Pána Ježíše uctívali také jeho druhové. Chodíval proto každou neděli a svátek do sakristie pro vhodné upravené modlitební knihy, a sám je rozdával svým druhům, aby se zbožností sledovali Mši svatou a nerozptylovali se po čas nešpor.

„Ale, můj drahý, proč tolik pláčeš? — tázal se ho často pan farář.“ „Mám věru příčinu k pláči, — odpovídal — když někteří nechtějí přijmouti knihu. Ale já vím, že ji nemají a já je vidím, že se sem tam ohlíží a nemodlí se.“ Jen tehdy se uklidňoval, když přišli a žádali od něho knihu. Velmi rád se nabízel ke všem službám v kostele. Rozdělával oheň pro kadidlo k požehnání. Pečlivě se staral, aby vždy bylo připraveno víno a voda ke Mši svaté a dbal o to, aby nic nechybělo ke kráse bohoslužeb. Jedním slovem se mohlo říci, že je přesazen do domu Páně.

Měl ve zvyku zúčastnit se denně bohoslužeb ve farním kostele. Mimo to konal každodenně návštěvu Nejsvětější Svátosti. Klekával před mariánským oltářem a zůstával tam často celé hodiny. Nejen pan farář, ale i jiní jeho spolurodáci tvrdí, že jej viděli na těchto návštěvách s tváří tak zbožnou, že se zdál býti v extasi. Modlíval se denně „Pomni, ó, nejdobrotivější

Panno Maria, . . . s jedním Zdrávas a střelnou modlitbou „Svatá Maria, Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!“ Učil druhý této modlitbě, aby ji všichni znali a ji často říkali O svátcích, a často i ve všední dny, modlíval se rád večerní modlitby v kostele. Při tom se pomodlil všechny oblíbené modlitby, které zapomněl nebo nemohl se pomodliti během uplynulého týdne. Tomu se divili všichni, kteří pozorovali veliké ctnosti tohoto chlapce v tak útlém věku.

IX.

ZÁZRAČNÝ KŘÍŽ. — RŮŽENEC. — PŘÍTOMNOST BOŽÍ.

Bude zde záhodno poznamenati, jak František uctíval zázračný kříž, od nepaměti uctívaný v Argenteře, Sambucco, Pietraporzio, Ponte Bernardo a Bersezio. K tomuto kříži putuje každého leta mnoho lidí, aby si vyprosili polní úrodu v případě sucha nebo příliš dlouhých dešťů. Zřídka se stalo, že nebyli vyslyšeni, když přišli s procesím. Zbožný chlapec nemohl ještě vysloviti slovo Benedetto Cristo, jak bývá nazýván zázračný kříž a již žádal od rodičů jeden Otče náš k „bept.

Crist. • Tato zbožnost se zrodila s ním. I přes časté návštěvy se modlil v Bratrstvu po tři roky o letních večerech 1860—1862 růženec. Aby zadostiučinil zbožné touze po růženci a aby mohl býti každodenně přítomen Mši svaté, zapomínal obědvat a večeřet, říkáje, že chce dříve mysletí na duši než na tělo. Aby se mohl věnovati úkonům zbožnosti, tak si zvykl na toto umrtvování, že sami rodiče museli býti velmi opatrní, aby jej k tomu ještě více nepovzbuzovali. Po růženci nevycházel hned z kostela, ale zdržel se v něm ještě značnou dobu, aby ukojil svou žhavou touhu uctívati Boha a jeho nejsvětější Matku. Věřilo se, že je zvláštními milostmi od Boha obdařen. Sám vícekrát ujistil pana faráře, že vždy si byl vědom přítomnosti Boží.

• Myšlenka na přítomnost Boží stala se mu v posledních letech jeho života tak důvěrnou a samozřejmou, že se může mluvití o neustálém spojení s Bohem. Nyní, když již není Františka mezi námi, - píše pán farář, - zdá se mi, že jej vidím na jeho místě u oltářů, slyším jej řídití obvyklé modlitby, tak velice jsme byli zvyklí pozorovati jej při úkonech křesťanské zbožnosti. Roku 1860 byl požádán, zda by nechtěl pomáhati v •Díle úcty Panny Marie• v měsíci květnu a on se velmi ochotně nabídl. Každý večer toho měsíce předříkával

růženec, mimo obvyklé a zvláštní modlitby, které se jasně předmodlival a na které odpovídali věřící. Účast byla veliká a všichni obdivovali mimořádnou zbožnost, která se odrážela na našem Františkovi. Potřeboval-li pán farář zvláštní pomoci ve splnění svých povinností nebo získati nějakého nemocného ke sv. zpovědi nebo připravití jej k přijetí poslední posily, všechno odporoučel modlitbám Františkovým a byl jist šťastným výsledkem. Jednou se přihodilo, že jistý nemocný nedbal o spásu své duše a nechtěl se ve své poslední hodině smířiti s Pánem Bohem. K velkému úžasu všech přijal svaté svátosti brzy potom, když jej pán farář odporučil do modliteb Františkových.

X.

UČÍ KATECHISMUS.

CHLAPEC VALORSO.

Poněvadž chyběl pro děti obvyklý katechista ve dnech svátečních, zastupoval jej František po čtyři roky. Ukažoval při vyučování takovou svědomitost a péči, že i sami chlapci si jej přáli, projevující mu velkou úctu. Proto si jej pán farář už po tři roky

vyvolil, aby v postě v početné třídě vyučoval katechismus. Když skončili katechismus, místo aby se šel obveseliti s kamarády, zval je, aby šli s ním poslouchati katechismus do tříd vyšších. Při tomto vyučování a při všech kázáních skoro visel na rtech knězových. A dosti často se stávalo, že po skončeném kázání si pozval pana faráře stranou a žádal ho o poučení, jakým způsobem by mohl využiti slyšeného kázání.

Když přišel domů, zpravidla vykládal rodičům a domácím, co slyšel v kostele. Všichni žasli a obdivovali chlapce tak útlého věku, že si vzpomene na tolik věcí.;

V tomto jakož i v pobožných cvičeních následoval svého druha a bratrance z Argentery, jménem Štěpána Valorso, který zemřel roku 1861. On tolik miloval zbožnost, že pro jeho smrt plakal celý kraj. »Shromáždil jsem tehdy - říká pan farář - různé chlapce a tázal jsem se jich, zda by se některý necítil nastoupiti na místo zesnulého zbožného chlapce v pilnosti a konání pobožných úkonů v kostele.« Dívali se okamžik jeden na druhého, ale brzy se pohledy všech soustředily na Františka. On se stydlivým zarděním a rozhodnut v nitru předstoupil přede mne a pravil: »Tu jsem. Jsem hotov nastoupiti na místo svého zemřelého bratrance v konání pobožností, které mne

naučil. Na kolik mohu, tak slibuji a chci jej nejen horlivě následovat ve vykonávání kostelních úkonů, které konal zemřelý bratranec, ale, dá-li mi Bůh k tomu milost, vynasnažím se, abych jej i předstíhl. Nosím jeho šaty, které mi byly darovány, a doufám, že se odějí všemi jeho ctnostmi.«

František počal svůj úřad tím, že zval své druhy k vykonání noveny u oltáře Panny Marie za duši zemřelého Valorsa a zároveň i k účasti na Mši svaté. Kdo by řekl, že druhá novena, konaná u téhož oltáře, bude konaná za duši toho, který ji první příkladně pěstil? - Zmínil jsem se o této události, abych dal poznati Františkovu ochotu ve všem, co by mohlo přispěti ke cti a chvále Boží a prospěchu duší zemřelých.

XI.

•SVATÉ DĚTSTVÍ•. - KŘÍŽOVÁ CESTA. |PRCHÁ PŘED ŠPATNÝMI DRUHY.

V roce 1857 dal se zapsati do •Díla svatého Dětství•. Velmi se z toho radoval, ale jeden trn zraňoval jeho srdce: neměl peněz, které musel měsíčně platit. Jakmile to pozoroval pan farář, rychle jej zbavil veškeré

úzkosti tím, že mu poskytl tolik, kolik bylo třeba. Číníval to rád, aby jej odměnil za jeho chvalitebné chování. František rád četl časopis „Dětství“; Velmi rád obdivoval zbožnou péči a vynalézavost tolika chlapců v podporování díla. Nyní, aby odčinil nedostatek svých peněžitých prostředků pro dobro tohoto díla, obětoval Pánu své modlitby a snažil se o získání jiných, aby se zapsali do tohoto sdružení. Za tím účelem vyprávěl kamarádům příklady o tolika zachráněných dětech.

Roku 1858 bez ohledu na to, co lidé řeknou, připojil ke svým pobožnostem o každém svátku po Mši sv. křížovou cestu. Tento zvyk si uchoval, dokud neodešel do oratoře. Ale podivuhodná zbožnost, se kterou konával tuto pobožnost, dosti často jej odcizovala druhům, a někteří jím proto opovrhovali. Pocítili hořkou výčitku ve zbožnosti Františkově za své málo křesťanské chování. Nazvali jej proto pokrytcem a pobožnůstkářem. Posmívali se mu, aby mu zošklivili pobožná cvičení. Ale povzbuzen rodiči a posilen zpovědníkem, nevšímal si pak nikoho, ani řečí, ani úsměšků špatných kamarádů. Vyhýbal se jim při setkání a nebojácně pokračoval stále v pobožnosti křížové cesty. Tato pobožnost velmi přispívala k povzbuzení a prospěchu mnohých věřících, kteří byli přítomni. Od onoho času často říkával

sestrám, že nedbá na řeči lidí, a aby ani ony se nedaly nikdy zastrašit při konání dobra. Když mu odpovídaly, že mu někteří dávají jméno fráter, pobožnůstkář, odpovídal: »Víte, proč se mi svět vysmívá? Poněvadž jsem se rozhodl již více nenáležeti světu. Jsme na světě, abychom se líbili jedině Pánu Bohu a jemu sloužili, ne abychom se líbili a sloužili světu. Pečujme tedy, abychom si získali ráj. To je právě ten veliký cíl, pro který nás Bůh nechává na světě«.

S těmito svatými myšlenkami v myslí a na rtech odcházival do otcovského domu, když slyšel, že někdo neschvaluje dobro, které konal a místo odpovědi se od něho odvrátil. Tak prováděl v praxi to, co každého dne říkával při vstávání: »Zanech svět, který tě klame«. Svět Františka nemiloval, poněvadž byl světa dalek.

V důvěrných rozhovorech, v nichž se s ním bavíval rád jeho pan farář, často se dotazoval, je-li ještě velmi daleko den, po němž tolik toužil, v němž by mohl též přistoupiti ke svatému přijímání. »Snad to bude brzy, — odvětil pan farář — budeš-li se pilně učit katechismu a dáš-li vždy dobré důkazy svého pokroku ve ctnosti«. Uplynulo pak jen několik měsíců, co byl čistý chlapec jako druhý Josef v odměnu za svou ctnost připuštěn

k svatební hostině Neposkvrněného Beránka přes útlý věk osmi měsíců.

Když kdysi pásł ovce se dvěma jinými chlapci o málo mladšími než on na jedné pastvině blízko vesnice — bylo to na jaře 1858 — stalo se, že tito provedli několik činů proti skromnosti v přítomnosti Františkově. Uražen tímto nepěkným jednáním, ostře jim vyčítal řka: „Nechcete-li konati dobro dobrým příkladem, nedávejte aspoň pohoršení! Dělali byste takové věci v přítomnosti našeho pana faráře anebo našich rodičů? Neodvažujete-li se je páchat v přítomnosti lidí, jak se je odvažujete konat v přítomnosti Boží?“. Ale když viděl, že jsou jeho slova marná, zcela rozhořčen odešel z jejich společnosti. Ale co? Jeden z těch špatných vida jej prchatí, běžel za ním, aby jej svedl k hříchu. Ubohý František, když spatřil, že je pronásledován, zastavil se a postavil se proti útočníkovi a bránil se kopáním, ranami a políčky. Ani tak se nemohl zbaviti nebezpečí; i pomohl si jinak. Doběhl k hromádce kamení a zvolal: „Buď utečeš nebo ti rozbiji hlavu“. A začal jako smyslů zbaven metati kameny proti nepříteli své duše. Dotěrný druh, když utrpěl notné modřiny ve tváři, na zádech a na hlavě, utekl. Tehdy František zmaten nebezpečím, ale spokojen s dobytým vítězstvím, rychle běžel

domů, aby byl v bezpečí a aby poděkoval Pánu Bohu, že jej vysvobodil z nebezpečí.

„Ten, kdo vyprávěl tuto událost, — praví pan farář — pozoroval od počátku do konce z místa asi 50 m vzdáleného celý zápas; a díval se proto, aby viděl až kam bude sahat Františkova ctnost“.

XII.

PRVNÍ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ. — ČASTÉ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ.

Den poté tázál se jej pan farář na případ shora uvedený, a František odpověděl s pohnutím: „Milost Boží mne vysvobodila ze špatné příležitosti, a již více nepůjdu s podobnými kamarády“. Jako v odměnu za projevenou odvahu v oné nebezpečné příležitosti ujistil jej pan farář, že jej co nejdříve připustí ke sv. přijímání. Velmi spokojen s tímto slibem, počal od onoho dne připravovati se i tím, že se vyhýbal i sebemenšího poklesku, který byl poznal, i tím, že se cvičil ve ctnostech, přiměřených jeho stavu. Ve své prostotě žádal často pana faráře i rodiče, aby mu pomáhali v jeho přípravě a říkával: „Až budu přijímat svatou Hostii, představím si, že přijímám

Svátostného Ježíše z rukou Nejsvětější Panny, ke které nyní cítím větší náklonnost, abych se jí odporoučel pod její ochranu.

Z velké zbožnosti se svěřil jednomu velmi zbožnému kamarádu, aby dal na něho pozor, aby neprovedl něco nedůstojného, neuctivého. Jeho příprava nemohla býti jistě větší, poněvadž z dokladů rodičů, učitele a samého pana faráře vysvítá, že František za celou dobu, co byl v rodině, nespáchal ničeho, co by se mohlo pokládati za lehký hřích. Krásná říza nevinnosti byla první a nejpodstatnější přípravou, kterou František přinesl ke svému prvnímu svatému přijímání.

Když přijal Tělo Páně, zdál se býti u vytržení: změnil barvu ve tváři, jeho pohled vyzařoval plnost radosti jeho srdce, a úkony lásky byly přiměřeny píli, s jakou se připravoval na jeho přijetí.

Od té doby přistupoval každý měsíc ke svátosti pokání: k přijímání pak přistupoval, kdykoliv mu to dovolil zpovědník. V posledních letech pomáhal sám vícero chlapcům v přípravě a v poděkování. Po sv. přijímání sledoval s největší usebraností Mši svatou a ani se nestaral o ministrování toho dne, jen aby mohl býti více usebrán. Po čas Mše sv. byl zcela pohroužen v rozjímání - jak on říká-

val - o nekonečné přízni Pána Ježíše. Ani nečetl z obvyklé modlitební knihy, ale trávil onen drahocenný čas s hlavou vloženou do dlaní, v neustálých úkonech lásky k Bohu. Dříve než vyšel z kostela, odebral se s druhý k mariánskému oltáři, aby poděkoval za ochranu, kterou jím poskytla, a s pohnutím se pomodlil nahlas »Pomni, ó nejdobrotivější Panno Maria . . .« a jiné modlitby. Tak byl zanícen náš František láskou k Pánu Bohu, že již po ničem na tomto světě netoužil, než aby mohl plnit vůli Boží. »Bývám u vytržení - říkával - při vzpomínce, jak o dni svatého přijímání cítím živou touhu modlití se. Zdá se mi, že osobně mluvím se samým Pánem Ježíšem a právem mohu říci: Mluv, Pane, neboť slyší služebník tvůj! Loquere, Domine, quia audit servus tuus!«

Jeho srdce bylo prázdkno věcí světa, a Bůh naplňoval jej svými milostmi. Den svatého přijímání strávil jediné doma a v kostele, kam zval i jiné přátele, aby přišli večer dobře ukončit štastný den.

V posledních letech mu bylo doporučováno, aby přijímal každou neděli i svátek, naskytl-li se nějaký během týdne, ale nikdy nepřistoupil ke stolu Páně, aniž by se dříve nezpovídal. Tak byla velká jeho pokora, že nikdy nemyslel, že jest dosti čist. Jinak na pokyn zpo-

vědníkův odložil všelike rozpaky a ve všem mu projevoval slepou poslušnost a stejnou účelivost.

XIII.

UMRTVOVÁNÍ. - POKÁNÍ.

STŘEŽENÍ SMYSLŮ.

PROSPĚCH VE ŠKOLE.

Nevšední jeho ctnosti byly střeženy, abych tak řekl, neustálým duchem umrtvenosti. Již jako chlapec se přísně postil značnou část Svatopostí. Sourozencům, kteří pro jeho útlý věk nemlčeli k jeho postům, odpovídal: „Do nebe se nevchází bez umrtvování; proto staří i mladí musí se brát cestou umrtvování, chtějí-li vejít do ráje. Umrtvování je pak nezbytné chlapcům, buď aby usmířili Pána Boha za tolik bolestí, jež mu působí svými častými poklesky, anebo aby si přivykli životu umrtvenosti, který je nezbytný všem k spasení. Vy mi často říkáte, že jsem chybuji: proto chci se též postit.“ Tyto a jiné poznámky činíval František, jak tvrdí jeho rodiče, bratři a sestry.

Veden duchem umrtvenosti dovedl chrániti své oči od nebezpečných pohledů, uši od rozhovorů, které se neslušely na řádného

křesťana, jazyk od neuvážených slov. Uklouzlo-li mu pro nepozornost méně vhodné slovíčko, sám si ukládal nějaké pokání a odsoudil svůj jazyk k udělení několika křížků na podlaze. Dosti často byli jeho rodiče očitými svědky, kteří jej překvapili při onom dobrovolném umrtvování. Jednou se ho tázali, uložil-li mu to pokání zpovědník. »Ne, - odpověděl nevinně - ale když vidím, že je můj jazyk příliš ochotný k neslušnému vyjadřování, chci jej dobrovolně vléci do bláta, aby mne netáhl do ohně věčného. Konám též toto pokání, aby mi Pán Bůh udělil milost, jíti na ono místo, o kterém mi mluvil pan farář, kde budu moci studovati.

Jakoby nebyly všechny tyto svaté prostředky dostačující, aby jej uchránily před strašnou zkázkou, zbožný chlapec se stýkal v posledních letech svého života velmi zřídka s kamarády a vyhledával jen ty, o kterých věděl, že od nich nehrozí žádné nebezpečí jeho duši.

Rostla v něm den ode dne větší touha vstoupiti do Oratoře sv. Frant. Saleského, ale byla zde jedna nesnáz. Aby mohli býti přijati chlapci jako studenti, je třeba, aby skončili obecnou školu, což je nezbytné do první třídy gymnasia. Ale vesnické školy měly jen první třídu a něco látky se bralo i z druhé třídy. Jak tedy odstraniti tuto nesnáz? Překonala ji láska pana faráře a Františkovo chování. Pan

farář neváhal připojit k povinnostem kněžským též břímě denního vyučování Františka Besucca a jiných chlapců. František zajásal při pozvání milovaného kmotříčka a se souhlasem rodičů počal navštěvovati školu s novou chutí a pílí, aby mohl dostiučiniti přízni, která mu byla prokázána. S jakým prospěchem se učil, potvrdilo to, že byl přijat do první třídy gymnasia. Často se slzami v očích děkoval svému panu faráři: »Jak se vám budu moci odvděčiti za tolikerou lásku, jež mi prokazujete?« Učinil si předsevzetí, že každodenně před školou půjde k mariánskému oltáři a tam se synovskou důvěrou odporučoval Stolicí moudrosti sebe i toho, jenž jej učil. »Co při tom říkával, - praví pan farář, - nevím«. Je jisto, že mnohdy, když šel z kostela, bylo lze spatřit jeho oči smočené slzami. Nepochybně výsledek jeho pohnutí. Když jsem se jej tázal po důvodu, odpovídal: »Právě jsem se modlil za vás k přesvaté Panně, drahý kmotříčku, aby vám vyprosila u Boha odměnu, kterou já jsem neschopen vám dát«.

Po celý čas, co navštěvoval mé hodiny, - tvrdí dále - ani jednou nezavdal příčinu, abych jej pokáral pro jeho nedbalost, poněvadž činil vše možné, aby odpovídal mým starostem a mé péči.

XIV.

TOUHA A ROZHODNUTÍ JÍTI DO ORATOŘE.

Toho času psal mi pan farář a doporučoval mi jednoho svého farníka vzorného chování, chudého, ale bohatého ctnostmi. » Tento chlapec — psal mi — je více roků mou radostí a pomocníkem ve farních záležitostech. Ministrování, účast na bohoslužbách, vyučování katechismu těch nejmenších, zbožná modlitba, příkladnost v přijímání svatých svátostí jsou, krátce řečeno, věci, jež neustále koná. Rád jej propustím, poněvadž vím, že se u vás stane sluhou Páně.

V touze spolupracovati při výchově takového chlapce, rád jsem jej přijal. Byl mi též doporučen panem Eysautierem, velitelem královských stráží, jako vzor pro studium a mravní chování. » A na tuto zprávu mi vůbec nemohl odpovědět nevinný hoch — praví pan farář — než slzami, jež vyjadřovaly jeho radost a díky. Ale povstala nová vážná obtíž v provedení mého záměru, totiž chudoba jeho rodičů, kteří zápasili a váhali mezi dobrou příležitostí pro syna a nedostatkem hmotných prostředků. V bolestném stavu nejistoty povzbudil pan farář Františka k častým návště-

vám Nejsvětější Svátosti a Panny Marie, aby mu ukázali svou vůli v tomto ohledu. Ale odporuč se jim, aby ti ukázali tvé povolání jasnějším způsobem, aby ses nemohl klamati v tak důležité záležitosti. Bůh vyslyšel jeho nevinné modlitby. Jednoho dne po svatém přijímání a Mši svaté přišel mnohem spokojenější do školy. »Nuže, Františku, — pravil pan farář, — jaké pak zprávy neseš?« »Máš nějakou odpověď na své prosby?« — »Dostal jsem odpověď, hleďte jakou: Po svatém přijímání jsem slíbil, že chci Pánu Bohu sloužiti povždy a celým srdcem, které jsem vícekráte obětoval. Prosil jsem též Pannu Marii, aby mi pomohla. Tu se mi zdálo, že slyším slova, která mne naplnila spokojeností: »Měj odvalu, Františku, tvé přání se splní.« Byl zcela přesvědčen, že slyšel tuto odpověď a potvrdil to v přítomnosti celé rodiny a beze změny. Potom říkával: »Jsem jist, že půjdu tam, kam vy chcete, pane faráři, poněvadž to je vůle Boží.« Někdy se zdálo, že příbuzní nesouhlasí s jeho plánem. Říkával: »Ó, nekazte mi můj plán, jinak budu nešťasten.« Pak se odporoučel matce, bratrům a sestrám, panu faráři a jiným, aby se přimluvili a vymohli otcův souhlas, který si přál jinak ukojiti spravedlivé tužby synovy. V tom bylo jasné vidět vůli Páně, který volal Františka na svou vinici.

Na konci května 1863, zřejmým zásahem Prozřetelnosti, zmizely všechny těžkosti a bylo ustanoveno, že František půjde do Oratoře. Od té chvíle s radostí říkával rodičům: „Jsem synem štěstí; ó, jak jsem šťasten! Budte jisti, že vás chci potěšiti svým chováním“. Zdvojnásobil svou zbožnost, zápal pro studium - píše pan farář - a učinil takový pokrok ve studiu za červen a červenec, že by jej sotva za rok udělal. Sám si toho též všiml. „Řekněte mi, důstojný pane, že jste se mnou spokojen; též ani já si nedovedu vysvětliti, že se mohu v tak krátkém čase naučiti úlohu. To je zřejmým znamením vůle Boží“. — „Ale, jak se mi odměníš za všechno, co jsem pro tebe vykonal? Věz, že chci dobrý plat“. — „Ano, jistě. Slibuji vám, že se budu často modliti za vás k Panně Marii, aby vám dala všechny milosti, po nichž toužíte. Budte jist, že na vás nezapomenu ani na ty, kteří mi budou v brzku druhými otci.“ — Vděčnost byla jednou z jeho předností.

Bylo posledního července, den před odjezdem našeho Františka do Oratoře. Ráno byl naposled u stolu Páně v Argenteře. „Se slzami v očích jsem jej viděl, - praví pan farář - naposledy prohlížeti si zpovědnici, oltáře, kdo ví v jaké předtuše. Nezvyklá radost propukla po sv. přijímání. Zápal a dlouhé dostiučinění jistě vyvážily mnohá sv. přijímání, která ještě doufal

učinit v tomto kostele. Celý den byl svátkem pro Františka; ani nejsem schopen vypsati pro dojetí něžnou scénu v mém pokoji. Zde v přítomnosti otce děkoval mi drahý kmotřenec za dobrodiní a ujišťoval mne svou vděčností a poslušností ve všech radách.

Doma se zdálo, jakoby nebyl z tohoto světa, stále volal: »Jsem šťasten, přešťasten! Ó, jak musím děkovati Pánu Bohu za to, že mne tak obdařil«. Dal s Pánem Bohem i svým příbuzným, kteří žasli, když viděli, jak jejich synovec a bratranec zakouší ve svém srdci tolik spokojenosti. »Ale, — říkali mu — bude ti smutno a budeš tesknit, že jsi daleko od rodičů a kdo ví, zda sneseš horké letní pódnebí v Turině«. — »Nemějte strachu o mne. Co se týká rodičů, bratří a sešter, budou se mnou spokojeni, budou-li mít o mně dobré zprávy. Vynasnažím se, potěšit je svými modlitbami. Nebojím se, že budu trpěti a že budu smutný, poněvadž budu tam, kde budu jistě spokojen. Představte si, jak bude asi veliká moje radost, až budu jist, že zůstanu v Oratoři, jestliže pouhá touha a naděje jíti tam mi působí toliké útěchy. Doporučuji vám, jen se za mne modlete, abych mohl vždy plniti vůli Boží«.

Když mne toho dne cestou potkal, pravil mi: »Je mi líto, že vás opouštím, ale potěším

vás dobrými zprávami o sobě«. Spokojeností nemohl této noci oka uzavřít a strávil ji v modlitě a spojení s Bohem.

XV.

EPISODY Z CESTY DO TURINA.

Časně ráno dal poslední S Bohem své matce, bratrům a plačícím sestrám, zatím co on s tváří jasnou a klidnou, ač pohnut, povzbuzoval všechny k odevzdanosti do vůle Boží. Pouze tehdy propukl v trhavý pláč, když se odpo-roučel jejich modlitbám, aby vytrval a aby mohl odpovídati hlasu Božímu, který jej volal k sobě. Pan farář jej pozdravil naposled těmito slovy: »Ó, ano, jdi, Františku, je to Pán Bůh, který tě zvláštním způsobem od nás odvádí a volá do Oratoře, v níž můžeš posvětit svou duši, rozmnožit ctnosti, které již přivedly do nebe Dominika Savia, Michala Magone, k jejichž životu a vzácné smrti jsi projevoval tutéž touhu, která tě vede do Oratoře«.

S malou výbavou doprovázel otec Františka do Turina. Odjeli prvního srpna 1863. Když se vzdalovali od Argentery, tázal se otec syna, není-li mu líto, že opouští rodnou ves, rodinu a matku. František vždy odpovídal: »Jsem pře-

svědčen, že plním vůli Boží, jdu-li do Turina a čím se více vzdaluji od domova, jsem spokojenější«. Potom se modlil a otec prohlásil, že cesta z Argentery do Turina byla neustálá Františkova modlitba.

2. srpna přijeli do Cunea asi ve 4 hod. ráno. Když jeli okolo biskupského paláce, tázal se František: »Čí je ten pěkný dům? — «Je pana biskupa«, odpověděl mu. František se obrátil na otce, aby zastavil. Zastavil se a otec se procházel. Náhle se obrátil a viděl Františka klečeti u biskupské brány. »Co činiš«, pravil mu. »Prosím Pána Boha za pana biskupa, aby mi též pomohl, abych byl přijat do Oratoře v Turině a po čase mne ráčil přijmouti mezi své kleriky, abych se stal užitečným sobě i jiným«.

Když přijel do Turina otec mu ukazoval zvláštnosti hlavního města. Sám otec, když pozoroval souměrné ulice, čtverhranná rozlehlá náměstí, vysoká a majestátná podloubí, skvostně ozdobené galerie, obdivoval výšku a eleganci budov, myslel, že se nalézá v jiném světě. »Co na to říkáš, Františku?« — pravil mu s údivem. — »Nezdá se ti, že jsi v ráji?« František však s úsměvem pravil: »To všechno mne málo zajímá, s ničím nebude spokojeno mé srdce, dokud nebudu přijat do Oratoře, kam jsem byl pozván«.

Konečně vstoupil na vytožené místo a pln radosti zvolal: „Bohu díky, už jsem tu.“ Pak se krátce pomodlil, aby poděkoval Pánu Bohu a Panně Marii za dobrou cestu a za splnění své tužby.

Jeho otec při loučení byl pohnut k slzám, ale František jej těšil řka: „Nestrachujte se o mne, Pán Bůh mi pomůže. Denně se budu modlit za naši rodinu.“ Ještě s větším pohnutím táže se otec: „Nepotřebuješ ničeho?“ — „Ano, drahý tatínku, poděkujte panu faráři za starost kterou měl o mne. Ujistěte ho, že nikdy nezapomenu na dobrodiní. Píli ve studiu a dobrým chováním ukáží se vděčným. Řekněte doma, že jsem šťasten a že jsem našel svůj ráj.“

XVI.

ZPŮSOB ŽIVOTA V ORATOŘI. — PRVNÍ SETKÁNÍ.

Co bylo dosud napsáno o Františkovi Besuccovi tvoří prvou část jeho života. Držel jsem se zpráv, zaslaných mi od těch, kteří jej znali, s ním jednali a žili. Pobyt v Oratoři tvoří druhou část jeho života. Ale zde vyložím, co jsem slyšel a viděl na vlastní oči, anebo co sdělila stovka chlapců, kteří byli

jeho druhy po celý čas, co žil mezi námi. Zvláště jsem si posloužil dlouhými zprávami Dona Ruffino, profesora a ředitele škol, který měl čas a příležitost poznati a sebrati úkony ctností Františka Besucca.

Dlouho vroucně toužil po Oratoři, ale když do ní přišel, byl zmaten. Rázem se mu stalo 600 chlapců příjemnými druhy na přestávce, při stole, ve škole, při studiu. Zdálo se mu to nemožným, aby tolik chlapců žilo pospolu v jediném domě bez nepořádku. Všech se chtěl tázati. Žádal důvod a vysvětlení každé věci. Každé upozornění představených, každý nápis na zdech byl pro něho předmětem četby, rozjímání a hlubokých úvah.

Ztrávil několik dnů v Oratoři, a dosud jsem o něm nevěděl nic více, než co mi napsal Don Pepino dopisem. Jednoho dne jsem se nacházel o přestávce uprostřed chlapců, když jsem spatřil chlapce, oděného krojem horalů, střední postavy, trochu nemotorného vzhledu. S rozevřenýma očima přihlížel hrám a obdivoval dovádějící druhy. Když se setkaly naše zraky, nevinně se usmál a přicházel ke mně.

- Kdopak jsi ty? — táži se ho s úsměvem.
- Jsem František Besucco z Argentery.
- Kolik máš roků?
- Bude mi brzy čtrnáct.

— Přišel jsi, abys studoval nebo aby ses učil nějakému řemeslu?

— Nesmírně toužím po studiu.

— Jaké školy jsi navštěvoval?

— Vychodil jsem u nás obecnou školu.

— Za jakým úmyslem chtěl bys studovat a neučíti se řemeslu?

— Mám živou touhu, mám velkou touhu, abych se mohl věnovati stavu duchovnímu.

— Kdo ti dal takovou radu?

— Měl jsem ji stále ve svém srdci, a vždy jsem se modlil k Pánu Bohu, aby mi pomohl uskutečniti toto přání.

— Radil jsi se již s někým?

— Ano, mluvil jsem o tom vícekrát s kmotříčkem. Tu se zdál velmi pohnut a počaly mu padat slzy.

— Kdo je tvůj kmotr?

— Můj kmotr je náš pan farář z Argentery, který mi prokázal tolik dobrého. Naučil mne katechismu, vyučoval mne, ošatil mne, vydržoval mne. Je tak hodný, je tak dobrotivý a když mne připravoval už asi dva roky, tak mne vám doporučil, abyste mne přijal do Oratoře. Je tak dobrý! On mi prokazuje tolik dobrého,

Tu počal opět plakati. Tento hluboký cit a vděčnost za prokázaná dobrodiní, tato hluboká úcta k dobrodinci dovolily mi poznati neobyčejně dobrou duši chlapcovu. Tu jsem si vzpomněl na krásné doporučení pána faráře a velitele Eysautiera. Pravil jsem si: »U tohoto chlapce bude mít mravní vychování velmi dobrý výsledek«. Ukázalo se totiž zkušeností, že hluboké city vděčnosti jsou předzvěstí dobré budoucnosti chlapce; naproti tomu ti, kteří zapomínají velmi snadno na přijatá dobrodiní, na námahy a starosti k vůli svému prospěchu, zůstávají necitliví k upozorněním, radám, k náboženství, proto se nesnadno vychovávají a výsledek je nejistý. Pravil jsem konečně Františkovi: »Jsem spokojen, že tolik miluješ svého kmotříčka, ale nechci, aby ses rmoutil. Miluj jej v Pánu Bohu, modli se za něj, snaž se, chceš-li mu být opravdu vděčný, abych mu mohl posílati o tobě dobré zprávy, aby měl radost z tvého prospěchu a chování, až přijde do Turina. Zatím jdi mezi své kamarády a hrej si«!

Osušil si slzy, pozdravil mne láskyplným pohledem, pak se s ostatními zúčastnil her.

XVII.

VESELOST.

Ve své pokoře považoval František všechny své druhy za ctnostnější a zdálo se mu, že on je nejhorší ze všech. Po několika dnech jsem jej viděl znovu. Přišel ke mně s vážnou tváří.

— Copak si přeješ, můj drahý Besucco? — táži se ho.

— Jsem uprostřed tolika dobrých hochů, chtěl bych se státí velmi dobrým stejně jako oni, ale nevím, jak do toho a potřebuji, abyste mi pomohl.

— Pomohu ti vším, čím mohu. Chceš-li plniti tři věci, vše půjde dobře.

— A které jsou ty tři věci?

— Veselost, píle, zbožnost. To je velký program, který tě může učiniti velmi šťastným a prospěti tvé duši.

— Veselost veselost — jsem dosud velmi veselý. Jestliže stačí býti veselý, abych byl dobrý, budu si hrát od rána do večera. — Budu dělat dobře?

— Ne od rána do večera, ale jen ve chvílích přestávky.

— Vzal radu takřka doslova; přesvědčen, že koná věc bohumilou, hraje-li si. Byl skoro netrpělivý, jen aby užil volného času. Ale co? Poněvadž nebyl zručný v jistých hrách, často tu a tam upadl. Chtěl-li běžet na chůdách, brzy upadl na zem. Chtěl-li opakovat některý kousek na hrazdě, ztratil rovnováhu a brzy se octl na zemi. Hrál boče? buď hodil kouli pod nohy druhého, anebo rozhodil celou hru. Může se říci, že nehody a upadnutí byly obvyklým uzávěrem jeho her. Jednou za mnou přišel celý smutný:

— Co je ti, Besucco? povídám.

— Můj život je samý pád, odpověděl.

— Co se ti stalo?

— Mnoho se nevyznám ve hrách, proto každou chvíli padnu a odnáším si odřeniny buď na hlavě, nebo na rukou, anebo na nohou. Včera jsem běžel a srazil jsem se s jedním kamarádem a rozbili jsme si oba nosy do krve.

— Ubožáku! Dej na sebe více pozor a buď mírnější!

— Ale vy říkáte, že taková rekreace se líbí Pánu Bohu a já bych se chtěl co nejlépe naučiti hrám svých druhů.

— Nemysli tak, můj drahý; hrám a bavám se musíš pomalu učit, abys je vždy

ovládl tak, aby sloužily k osvěžení a ne k zranění těla.

— Z těchto slov porozuměl, že rekreace má býti mírná a že má sloužiti k osvěžení ducha, jinak by škodila tělesnému zdraví. A potom, ačkoliv se rád zúčastnil rekreace, přece býval velmi skromný. Byl-li volný čas prodloužen, tu občas přerušil hru, aby se mohl bavit s některým lepším chovancem.

Nechal se poučit o pravidlech a kázni domu, nebo si dal vysvětlit nějakou těžkost ze školy, nebo odešel vykonati nějakou pobožnost. Ještě více se učil tajemství prokazovati dobro sobě i jiným tím, že zdvořile pronesl dobrou radu, dobré upozornění, naskytla-li se příležitost, jak to činíval už doma, jenže v měřítku daleko omezenějším. Tak mírnil náš Besucco rekreaci dobrým slovem nebo hovorem o věcech ze školy a brzy se stal vzorem píce a pozornosti.

XVIII.

STUDIUM A PÍLE.

Jednou si četl Besucco v mém pokoji na lístku slova: „Každý okamžik času je poklad“.

— Nechápu, tázal se mne dychtivě, co znamenají tato slova. Jak můžeme ve zlomku času získati poklad?

— Tomu je tak: V každém okamžiku můžeme získati nějaký poznatek náboženský nebo vědecký, můžeme se cvičiti v nějaké ctnosti, projeviti lásku Pánu Bohu, kteréžto věci jsou před Pánem Bohem pokladem, který nám prospěje pro časný život nebo pro věčnost.

Nepronesl již ani slova, ale opsal si onen výrok na kousek papíru a dodal: „Pochopil jsem.“ — Pochopil, jak drahocenný je čas a vzpomněl si na to, co mu doporučoval jeho pan farář a řekl: „Náš pan farář mi též pravil, že čas je drahocenný a že jej musíme využítí dobře již od mládí.“ Od té doby se více věnoval svým povinnostem.

Mohu říci k slávě Boží, že za celý čas, který ztrávil v tomto domě, nikdy jsem neměl důvodu, abych jej upozornil anebo povzbudil k plnění povinností.

Je zvykem u nás, že se dávají a čtou každou sobotu známky z chování, které každý chlapec obdržel během týdne ve škole a ve studiu. Besuccovy známky byly vždy stejné: velmi dobře. Bylo-li dáno značení ke studiu, okamžitě se tam odebral; aniž by se zastavil. Bylo krásné viděti jej neustále usebraného studovati nebo psáti s takovou chutí, jak by v tom měl největší zálibu. Z nižádného důvodu se nikdy nepohnul z místa, ani když byl čas

studia sebedelší, nikdo jej neviděl zvednouti hlavu od knih a sešitů. Nejvíce se bál toho, aby nepřestoupil pravidel proti své vůli. Proto zvláště v prvních dnech se tázal, zda může to či ono. Na příklad jednou se ptal se svatou prostotou, může-li ve studiu psát, má obavu, že se tam nesmí nic jiného, než studovati. Jindy, zda je po čas studia dovoleno dáti do pořádku knihy. Aby co nejlépe využil času, prosíval Pána Boha o pomoc. Několikrát jej viděli druhové udělati po čas studia znamení svatého kříže, pozvednout oči k nebi a modliti se. Byl-li otázan na důvod, odpovídal: „Často narazím na nějakou těžkost při čtení. Proto se odporoučím Pánu Bohu, aby mi pomohl“.

Četl v životopise Michala Magoneho, že před studiem říkával: Maria, Sedes sapientiae, ora pro me! — Maria, Stoliče moudrosti, oroduj za mne! Činíval totéž. Napsal si ta slova na knihy, na sešity, na několik listů papíru, jichž užíval jako záložek. Psal též lístečky druhým, ale vždy připojoval nahoru nebo na kousek papíru stranou pozdrav své nebeské Matce, jak ji nazýval. Jeden lístek, adresovaný jednomu druhovi, zde uvedu: Tázal jsi se mne, jak mohu vytrvati ve druhé třídě, zatím co můj pravidelný rok byl by sotva první. Odpovídám ti upřímně, že je to zvláštní požehnání Boží, jež mi dává zdraví

a sílu. Jinak užívám tří velikých tajemství, jež jsem našel k velkému svému prospěchu:

1. Neztráceti nikdy ani okamžik času, určeného pro školu a studium.

2. O dnech prázdná a o těch dnech, v nichž je prodloužena rekreace, jdu po půl hodině zábavy studovat nebo rozmlouvám o věcech ze školy s druhy ve studiu pokročilejšími.

3. Každého dne, dříve než vyjdu z kostela, modlím se Otče náš a Zdrávas ke ctí svatého Jòsefa. Je to účinný prostředek, který mi pomáhá ve vědění, a od té doby, co jsem se počal modlit tento Otčenáš, snadněji se učím úlohám, snadněji překonávám nesnáze, jež se nalézají ve školních látkách. Zkus to i ty a čiň podobně — končil dopis — a jistě budeš spokojen*. Není tedy divu, že při takové horlivosti učinil tak rychlý pokrok ve studiu.

Když přišel mezi nás, ztrácel naději, že se udrží v první gymnasiální, ale po dvou měsících získal známky velmi uspokojující. Ve škole takřka visel na rtech učitele, a ten neměl nikdy důvodu napomínati ho pro nepozornost. To, co jsem řekl o Besuccově píli ve škole, platí i o těch nejmenších povinnostech. Byl vzorný ve všem. Bylo mu svěřeno zametání ložnice. Obdivovali jsme se

přesnosti, s jakou plnil svou povinnost, aniž by dal kdy najevo její tíži.

Když jednou nemohl pro nemoc vstáti, omlouval se asistentovi, že nemůže splnit svou povinnost a srdečně děkoval tomu, který ho zastupoval při zametání.

Besucco přišel do Oratoře za jistým cílem. Poněvadž se chtěl zasvětit Bohu ve stavu duchovním, budilo jeho chování vždy obdiv. Za tím účelem tedy se snažil o pokrok ve ctnosti a ve vědě. Rozmlouval jednou se svým druhem o studiu a proč vlastně přišel do ustavu. Besucco vyjádřil svůj úmysl a zakončil: „Krátko řečeno, mým cílem jest státi se knězem; s pomocí Páně se vynasnažím dosáhnouti tohoto cíle“.

XIX.

SVATÁ ZPOVĚĎ.

Ať se říká cokoliv ohledně různých systémů výchovy, já nenalézám jistějšího prostředku, než časté přistupování ke svatým svátostem. A jsem přesvědčen, že neupřílišňuji, poněvadž opomíjí-li se tyto dva prvky, není místa pro mravnost. Besucco byl veden a připuštěn včas k oběma svátostem. Po příchodu do Oratoře vzrostla v něm záliba a nadšení pro ně.

Na počátku noveny k Narození Panny Marie přišel za svým ředitelem a povídá: „Chtěl bych dobře prožít novenu a mimo jiné chtěl bych vykonat generální svatou zpověď“. Ředitel odpověděl, když uvážil důvody, které měl, že není toho třeba a připojil: „Buď klidný, vykonal jsi generální svatou zpověď při prvním svatém přijímání u pana faráře“. „Ano, vykonal jsem ji také, když byly u nás misie, ale chci vám odhalit své svědomí, abyste mne lépe poznal a mohl mi udělit příhodnější rady pro spásu mé duše. Ředitel svolil. Pochválil volbu stálého zpovědníka. Vybídl jej, aby se za něj modlil a odhalil mu vše, co by znepokojovalo jeho duši. Pak mu pomohl vykonat generální svatou zpověď. Vyzpovídal se s projevem hluboké lítosti nad minulostí a pevným předsevzetím pro budoucnost. Z jeho života není nic známo, co by mohlo být nazváno těžkým hříchem. Zvoleného zpovědníka nezměnil za celou dobu, co jej Pán Bůh mezi námi zachoval. Úplně mu důvěřoval a radil se s ním i mimo zpovědnici. Modlil se za něj a radoval se z každé dobré rady pro svůj život.

Jednou psal dopis příteli, který chtěl vstoupit do Oratoře. Doporučoval mu v něm, aby se modlil za tuto milost a navrhl mu nějaké pobožnosti, jako křížovou cestu, dále jej po-

vzbudil, aby se zpovídal každý týden a přijímal vícekrát v týdnu.

Zatím co chválím Besucca, doporučuji co nejdůtklivěji všem, zvláště mládeži, aby si vyvolili včas stálého zpovědníka a nikdy ho neměnili, leč jen v nejnnutnějším případě. Střežte se chyby těch, kteří mění zpovědníka při každé svaté zpovědi. Jdou od jednoho ke druhému a vrací se k původnímu. Nehřeší sice, ale nemají jistého vůdce, jenž by znal stav jejich svědomí. Stává se jim to, co jednomu nemocnému, který při každé návštěvě chtěl jiného lékaře. Ten jen ztěží může poznati nemoc a předepsati pravý lék.

Přijde-li tento spisek do rukou tomu, kdo vychovává mládež, doporučuji mu vroucně tři věci:— Předně horlivě vštěpovati svatou zpověď, jako podporu nestálého mládí a ať pečuje všemi prostředky o usnadnění přistupování k této svátosti. Za druhé ať naléhají na volbu stálého zpovědníka a ať se nemění, leč v případě nejnnutnějším. Je ale třeba pečovat o více zpovědníků, aby si každý mohl vyvolit toho, který se mu zdá lepším pro dobro vlastní duše. Pozor však, že ten, kdo mění zpovědníka, nečiní nic zlého a že je lépe tisíckrát jej změnit, než zamlčeti nějaký těžký hřích ve svaté zpovědi.

Ať se velmi často připomíná velikost zpovědního tajemství. Ať se výslovně řekne, že zpovědník je vázán tajemstvím přirozeným, církevním, Božím, občanským, pro něž nemůže ze žádného důvodu, za cenu čehokoliv, třeba i smrti, vyzraditi někomu to, co slyšel ve svaté zpovědi, nebo posloužiti si tím pro sebe; že ani mysliti nesmí na to, co slyšel ve svaté zpovědi; že se nediví zpovědník tomu, co slyšel ve svaté zpovědi, ani nezmenší svou lásku, naopak dodává kajícíkově důvěry. Jako lékař se raduje, odkryje-li kořen nemoci, poněvadž může předepsati vhodný lék, tak zpovědník, lékař naší duše, uzdravuje rozhřešením ve jménu Božím všechny rány naší duše. Jsem přesvědčen, že budou-li tyto věci doporučovány a vysvětleny, dosáhne se velkých úspěchů mezi chlapci a skutečně se pozná, jak podivuhodný prostředek k mravnosti má katolické náboženství ve svátosti pokání.

XX.

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ.

Druhou oporou mládeže je svaté přijímání. Šťastní ti chlapci, kteří od útlého mládí často a zbožně přistupují ke stolu Páně. Besucco byl svými rodiči a panem farářem při-

praven a poučen, jak může často a s úspěchem přijímati. Již doma přistupoval každý týden, pak o svátcích, někdy i přes týden. Když přišel do Oratoře, nějaký čas takto přijímal, ale pak přistupoval častěji a v novénách každý den.

Ačkoliv jeho čistá duše a převzorné chování jej činily hodným přijímati denně, přece se mu zdálo, že není hoden. Obavy rostly a Besucco se jednoho dne ptal, zda by nebylo lépe přijímati řídčeji, aby se mohl lépe připravit. Přišel jednou k svému představenému a vyložil mu své pochyby. Ten se snažil uklidnit jej slovy:

— Nejídáš často chléb?

— Ó, ano, často!

— Jídáme-li často obyčejný chléb, abychom mohli žít aspoň nějaký čas na světě, proč bychom neměli dát chléb duchovní duši ve svatém přijímání? (Sv. Augustin).

— Ale mně se zdá, že nejsem dosti dobrý, abych často přijímal.

— Právě proto, aby ses stal lepším, je dobré často přijímati. Ježíš nezval k svatému přijímání světce, ale slabé, unavené, kteří se zbavili hříchu, ale jsou v nebezpečí, že opět

upadnou. Pojdte ke mně všichni — praví — kteří jste unaveni a obtíženi, a já vás občerstvím.

— Zdá se mi, že jdu-li méně častěji, vykonám svaté přijímání lépe.

— To neříkej; je jisté, že opakováním nějaké věci se dokonale naučíme a kdo často něco dělá, naučí se správnému způsobu konati to: tak i ten, kdo často přijímá, naučí se dobře přijímat.

— Ale kdo jí zřídka, jí s větší chutí.

— Kdo jí velmi málo, za několik dní bez pokrmu buď padne slabostí, nebo zemře hladem, anebo v prvním okamžiku, když opět jí, hrozí mu nebezpečí, že poruší trávení.

— Je-li tomu tak, pak se vynasnažím přistupovat častěji ke svatému přijímání, poněvadž opravdu poznávám mocný prostředek, jak se státi dobrým.

— Přistupuj, jak ti dovolí zpovědník.

— On mi říká, abych přistupoval vždy, kdykoliv nic neznepokojuje mou duši.

— Dobře, zaříd' se dle té rady. Chtěl bych tě upozorniti, že náš Pán Ježíš Kristus nás zve k požívání svého Těla a Krve, kdy-

koliv toho potřebujeme, a my žijeme na tomto světě v neustálé potřebě. Dokonce řekl: Nebudete-li jísti mé Tělo a pít mou Krev, nebudete míti v sobě života. Proto za časů prvotní Církve křesťané se vytrvale modlili a často se sytili Chlebem Eucharistickým. A kdo byl na Mši svaté každý den, též denně přijímal. Konečně Církev svatá na koncilu tridentském doporučuje křesťanům, aby se zúčastnili Mše svaté, kdy je jim možno, a mezi jiným praví: Koncil si nanejvýš přeje, aby při každé Mši, svaté, věřící, kteří jsou přítomní, vykonali svaté přijímání nejen duchovně, ale i svátostně, aby se v nich rozmnožilo ovoce, které přináší tato vznešená svátost.

XXI.

ÚCTA K NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI.

Fraňtišek ukazoval velikou úctu k Nejvyšší Svátosti nejen častým svatým přijímáním, ale i ve všech příležitostech, které se mu naskytly. Bylo již řečeno, jak rád doprovázel kněze při zaopatřování: jakmile uslyšel k němu znamení (v Itálii se zvonívá), vyžádal si dovolení rodičů, kteří velmi rádi dovolili, a běžel do kostela, aby vykonal i ty služby, jež mu byly dovoleny. Zvoniti zvonkem, nésti

rozžaté světlo, modliti se Confiteor, Misérere, Te Deum bylo proň rozkoší. Též doma rád pomáhal mladším druhům nebo méně poučeným v přípravě a díkůvzdání po svatém přijímání.

Po příchodu do Oratoře pokračoval ve své horlivosti a mimo to měl krásný zvyk: vykonati denně krátkou návštěvu Nejsv. Svátosti. Bylo jej často vidět u nějakého kněze nebo klerika s žádostí, aby mohl odvésti shromážděné chlapce do kostela k modlitbě před svatostánkem. Bylo opravdu povzbuzující, jakým způsobem snažil se přivést s sebou do kostela nějakého chlapce. Jednou pozval kamaráda slovy: „Pojď se mnou a pomodlíme se Otče náš k Ježíši svátostnému, který je zcela sám ve svatostánku“. Chlapec byl úplně zabrán do hry a odpověděl, že se mu nechce. Besucco šel sám. Ale chlapec litoval, že odmítl laskavé pozvání ctnostného přítele, následujícího dne se mu přiblížil a pravil mu: „Včera jsi mne pozval do kostela ty, dnes tě zvou já, abys šel se mnou, abychom společně vykonali to, co jsem nevykonal já“. S úsměvem odpověděl Besucco: „Včerejšek nech na pokoji, vykonal jsem vše za tebe i za sebe. Pomodlil jsem se tři Otče náš za sebe a tři za tebe k Ježíši Svátostnému. Přesto půjdu rád nyní i kdykoliv si toho budeš přát“.

Vícekrát se mi stalo, že jsem musel jít po večeři do kostela za nějakou záležitostí, zatím, co chlapci měli nejveselejší rekreaci. Neměl jsem světla po ruce a narazil jsem na něco, co se mi zdálo býti jako pytel obilí a bylo nebezpečí, že upadnu. Ale jaké bylo mé překvapení, když jsem zpozoroval, že předmětem mého nárazu byl Besucco, který skryt v temnu noci blízko oltáře, prosil milovaného Ježíše, aby mu udělil hojně milosti, aby poznal pravdu, aby se stal lepším, svatým. — Též velmi rád ministroval. Připraviti oltář, zažehnouti světla, přichystati konvičky, obléci kněze bylo jeho největší zálibou. Když si přál někdo jiný ministrovat, rád ustoupil a byl sebraně přítomen Mši svaté. Ti, kteří jej pozorovali při Mši svaté a večerním požehnání, souhlasně tvrdí, že jej nemohli pozorovat, aniž by se necítili pohnuti a povzbuzeni jeho vroucností a sebraností při modlitbě.

Velmi rád četl knihy a zpíval písně o Velebné Svátosti. Mezi střelnými modlitbami, které přes den pronášel, nejdůvěrnější byla: — Chválena a velebena budiž bez ustání Nejsvětější Svátost Oltářní. — Říkával: „Touto získávám sto dní odpustků při každém vyslovení, ba více, řeknu-li ji, odejdou všechny nepěkné myšlenky, které mi táhnou hlavou.“

Je pro mne kladivem, kterým s jistotou lámu rohy ďáblovi, který přichází, aby mne pokoušel.

XXII.

DUCH MODLITBY.

Je velmi nesnadné přivést chlapce k tomu, aby si zamilovali modlitbu. Nestálý, vrtkavý věk působí, že se jim zdá odporným a nesmírně těžkým vše, co vyžaduje vážné pozornosti jejich myslí. Je velkým štěstím pro toho, kdo již od dětství se naučil modlitbě a má v ní zálibu. Pro něj je vždy otevřen pramen nebeských požehnání.

Besucco byl v tom pěkném počtu. Bdělost rodičů již od nejútlejších let, péče pana učitele a pana faráře přinesly vzácné plody na našem chlapci. Nebyl zvyklý rozjímat, ale mnoho se ústně modlil. Pronášel slova jasně a zřetelně a tak je vyslovoval, že se zdálo, že mluví s Pánem Bohem, s Pannou Marií, nebo nějakým svatým, k nimž se modlil. Ráno, jak bylo dáno znamení k vstávání, rychle se ustrojil a pak sestoupil do kostela, anebo si klekl u postele a modlil se až do zvonění. V kostele vzorně a příkladně zaujal místo u těch druhů, u nichž byl nejméně rušen a

bylo mu líto, viděl-li někoho šeptati nebo vyrušovati. Jednoho dne, když vyšel z kostela, vyhledal toho, kdo rušil. Připomenul mu, co vyvedl; a když mu ukázal, jak se špatně choval, radil mu, aby byl usebranější na posvátném místě.

Zvláštním způsobem uctíval Pannu Marii. V noveně k jejímu Narození projevoval k ní zvláštní náklonnost. Pan ředitel dával každého večera nějaký kvítek k její poctě. Nejen, že jej Besucco přesně zachoval, ale snažil se, aby jej i druzí uskutečňovali. Aby jej nezapomněl, napsal si jej na kus papíru. »Tak budu mít — říkával — na koci roku pěknou sbírku darů pro Pannu Marii«. Během dne často kvítek opakoval a připomínal druhům. Chtěl vědět přesně místo, kde se modlíval Dominik Savio před oltářem Panny Marie. Tam se i on modlíval k velké útěše svého srdce. Ó, kdybych se mohl modlit na onom místě od rána do večera, jak bych to rád činil! Zdá se mi, že se se mnou modlí Dominik Savio, že odpovídá na mé modlitby a že přelévá žár své lásky do mého srdce. Obvykle vycházel poslední z kostela, poněvadž se vždy chvíli zastavil před sochou Matky Boží. Proto se často stalo, že zapomněl na snídani. Všichni se tomu divili, když viděli zdravého a silného

14tiletého chlapce, jak zapomíná na pokrm tělesný pro pokrm duševní — modlitbu.

Často, zvláště o dnech prázdná, dohodl se s jinými druhy, šel s nimi do kostela, modlili se sedm radostí, sedm bolestí Marie Panny, litanie nebo korunku k Božskému Srdci. Ale pro zálibu předříkávati tyto modlitby, nikdy nikomu neustoupil. O pátcích, bylo-li mu možno, vykonal nebo aspoň četl křížovou cestu, svou oblíbenou pobožnost. „Křížová cesta je pro mne — říkával — jiskřičkou ohně, která mne pobádá k modlitbě, nutí mne něco snést z lásky k Pánu Bohu“.

Tak si zamiloval modlitbu a tak si na ni zvykl, že zůstal-li chvíli sám, nebo nezaměstnán, okamžitě se začal modlit. Ani o přestávce nezapomněl na modlitbu. A jakoby proti vůli zaměřoval jména her za střelné modlitby. Jednou běžel k svému představenému, aby ho pozdravil, ale uklouzlo mu: Ó, Sancta Maria! — Ó, svatá Maria! Jindy volal na hrájícího si přítele: Ó, Pater noster! — Otče náš! Druzí se mu smáli, ale bylo to důkazem, jak ovládá svého ducha, aby se usebral a pozvedl k Pánu Bohu. Toto podle učitelů duchovního života znamená stupeň dokonalosti, kterou lze zřídka vidět u osob velké ctnosti.

Jakmile se skončily společné večerní modlitby, odebral se do ložnice, klekl si na nepohodlný hřbet svého koše a modlil se čtvrt i půl hodiny. Když byl ale upozorněn, že to ruší druhé, zkrátil čas a snažil se jít do postele zároveň s druhými. Přesto, sotva ulehl, sepjal ruce a modlil se, dokud neusnul. Vzbudil-li se v noci, okamžitě se počal modlit za duše v očistci a nebyl rád, když jej spánek přerušil v modlitbě. Jsem vlastně darebák, kolik dobra jsem mohl prokázati duším v očistci, kdybych se mohl modlit, jak bych si přál.

Zkrátka, zkoumáme-li ducha modlitby tohoto chlapce, můžeme říci, že vyplnil do písmene přikázání Páně, které nařizuje modlit se bez přestání; proto den i noc ztrávil v modlitbě.

XXIII.

JEHO POKÁNÍ.

Mluvití chlapcům o pokání, všeobecně řečeno, znamená tolik, jako strašiti je. Ale zmocní-li se láska k Bohu jejich srdce, žádné utrpení, nic na světě je nezarmoutí, spíše každá strast je jim útěchou v životě. V něžných srdcích se rodí vznešená myšlenka, že se trpí za dobrou věc, že za utrpení v životě budou mít slavnou odměnu v blažené věčnosti.

Každý mohl viděti, jak velká byla touha našeho Besucca pro utrpení, jak ji projevoval od útlého mládí. V Oratoři zdvojnásobil svou touhu.

Předstoupil kdysi před svého představeného a pravil mu: »Mám velké úzkosti: Pán Ježíš v evangeliu praví, že do ráje se jde buď cestou nevinnosti nebo pokáním. S nevinností nemohu jíti, pověvadž jsem ji ztratil. Tedy je třeba, abych šel cestou pokání«.

Představený odpověděl, že považuje za pokání píli ve studiu, pozornost ve škole, poslušnost, snášení nepohodlí, jako teplo, zimu, vítr, žízeň, hlad. »Ale tyto věci snáším z nezbytnosti«. — Právě to, co musíš snášet z nutnosti, budeš-li to snášet z lásky k Pánu Bohu, stane se ti to pravým pokáním, zalíbí se to Pánu a bude ti zásluhou pro tyou duši«. Uklidnil se tedy, ale vždy žádal, aby se mohl postit, buď jen trochu nebo vůbec nesnídat, dáti si pod šat nebo do postele předměty, které způsobují nepohodlí — což je zakázáno. V předvečer Všech Svatých žádal, aby se mohl postit o chlebě a voďě. Ale bylo mu to změněno v pouhé zřeknutí se snídaně. Způsobilo mu to velkou radost, poněvadž prý tak může aspoň napodobiti svaté v ráji, kteří utrpením a sebezáporem spasili své duše.

Netřeba mluvit o střežení smyslů — zvláště očí. Kdo jej pozoroval delší dobu při usebranosti, v chování s druhými, ve skromnosti doma i mimo dům, neváhal tvrditi, že může sloužiti mládeži za vzor umrtvenosti a příkladnosti.

Poněvadž mu bylo zakázáno pokání tělesné, dosáhl jiného: Vykonával nejnižší práce v domě. Posloužiti druhům, nositi vodu, čistiti boty, sloužiti u stolu, zametati jídelnu, ložnici, vynášeti smetí, nositi balíky, kufry, jen když je unesl, byly věci, které rád konal k velkému svému uspokojení. Byl příkladem mnohým hochům, kteří, jsou-li mimo dům, stydí se posloužiti něčím, co je přiměřeno jejich stavu. Někdy jsou i takoví, kteří se stydí provázet své rodiče pro jejich prostý šat. Nalézají-li se mimo dům, změni chování a zapomenou na povinnosti, zbožnost, úctu a poslušnost k rodičům a na lásku ke všem.

Tato malá umrtvení jen krátký čas uspokojovala Besucca. Toužil po větším umrtvování. Bylo jej slyšet a stěžovat si, že doma konal větší pokání a nikdy jeho zdraví neutrvalo. Představený stále odpovídal, že právě pokání nespočívá v plnění vlastní vůle, ale v tom, co se líbí Pánu Bohu, co slouží k jeho slávě a ji zvětšuje. „Buď poslušný — připojil představený — a bedlivý ve svých povin-

nostech, buď laskavý a dobrý vůči druhům, snášej jejich chyby, dávej jim dobré rady a upozornění a budeš konat, co se líbí Pánu. A to bude více, než jakákoliv jiná oběť.

Vzal doslova, co mu bylo řečeno ohledně snášení zimy a neoblékal se v zimě, jak se náleží. Jednoho dne, jsem jej viděl celého zmodralého v tváři a tázal jsem se, co mu je. »Nic, je mi velmi dobře«. Vzal jsem jej za ruku a všiml jsem si, že má jen letní kabátek, a už byla novena k vánocům.

»Nemáš zimní šaty?«, táži se.

»Mám, ale v šatně«.

»Proč si je neoblékneš?«

»Eh! . . . však vy víte: snáseti zimu v zimě z lásky k Pánu Bohu«.

»Jdi se okamžitě obléci. Snaž se, abys byl vždy oblečen dle počasí! Bude-li ti něco chybět, řekni a bude ti to opatřeno«.

Přesto se však nedalo zabrániti nesprávnému počínání, z něhož snad vzešla nemoc, která jej přivedla do hrobu. *

XXIV.

EPISODA A ZVLÁŠTNÍ ZVYKY.

Jsou pak některé výroky a slova, která nemají dosud přímého vztahu s tím, co bylo

dosud řečeno, proto je vyložím nyní. Začnu od rozhovoru. V řeči byl zdrželivý, ale i veselý a vtipný. Rád vyprávěl zajímavosti z dob, kdy vodil ovečky a kozy na pastvu. Mluvil o hnízdech, rostlinách, proláklínách, jeskyních a srážech pohoří Roburenta a Drego, jako o divech světa.

Měl několik přísloví, jež byly pro něj svatosvatou pravdou. Chtěl-li někomu připomenouti, aby nepřilnul k světu a více myslel na nebe, říkal: „Kdo jako koza si hledí země, tomu se nesnadno otevře nebe“.

Jednou rozmlouvali o náboženství a jednomu uteklo několik hloupostí. Besucco, poněvadž byl mladší a byl méně obeznámen s předmětem rozhovoru, mlčel, ale neklídně a s odporem. Pak si dodal odvahy a vesele pravil: „Poslechněte, nedávno jsem četl ve slovníku význam slova — řemeslo — a mimo jiné tam bylo naznačeno: Kdo se míchá do cizího řemesla, vaří polévku v koši. Můj otec potvrdil totéž, říká: Kdo dělá co nezná, pokazí, co dělá. — Všichni porozuměli významu slov; nepovolaný řečník mlčel, jiní obdivovali zdvořilost a obezřetnost tohoto chlapce“.

Byl vždy spokojen s nařízeními představených; nikdy si nestěžoval na denní pořádek domu, na jídlo, na školní řád a pod.

Našel vždy vše dle své chuti. Když se ho tázali, jak může být vždy spokojen, odpověděl: „Jsem z masa a kostí jako druzí, ale chci konat vše pro slávu Boží a proto co se mi nelíbí, jistě se bude líbit Pánu Bohu; tedy mám vždy stejný důvod ke spokojenosti.“

Přihodilo se, že někteří chovanci, kteří nedávno přišli do domu, nemohli si zvyknout na nový způsob žití. Těšil je slovy: „Kdybychom šli na vojnu, mohli bychom si zařídit pořádek dle své vlastní chuti? Mohli bychom vstávat, jít spát, kdy se nám zalíbí? Anebo kdykoliv si volně vyjít na vycházku?“

„Ne! Jistě, že ne! — odpověděli — ale trochu svobody .“

„Jsme svobodní, konáme-li vůlí Boží a stáváme se otroky, upadneme-li do hříchu, poněvadž se stáváme otroky našeho nejhoršího nepřítele — ďábla.“

„Ale doma jsem lépe jídal a spával.“ — namítal jeden.

„Je pravda, že jsi snad doma lépe jedl a více spával, ale řeknu ti, že jsi spolu živil dva velké nepřátele: Zahálku a nestřídmost. Musím tě upozornit, že nejsme narozeni pro spaní a jídlo, jako to dělávají ovce a kozy, ale musíme pracovat pro slávu Boží a prchat

před zahálkou, matkou všech neřestí. Ostatně neslyšel jsi, co nám řekl představený?«

• Už si nevzpomínám ..«

• Včera mezi jiným řekl, že je rád, že jsou tu chlapci, ale nechce, aby tu někdo byl proti své vůli. Kdo není spokojený, ať mu to řekne a on se vynasnaží, aby jej uspokojil. Kdo nechce zůstat, je volný, avšak zůstane-li, ať nerozsévá nespokojenost, ať je tu rád.«

• Šel bych jínám, ale třeba platit a moji rodiče němohou. .«

• Tím větší máš důvod, abys byl spokojen. Neplatíš-li, měl bys býti plně spokojen, poněvadž darovanému koni se nehledí na zuby. Tedy, milí přátelé, přesvědčte se, že jsme v domě Prozřetelnosti Boží; ten platí málo, onen nic, a kde bychom mohli mít za takový plat více?«

• Je pravda, co říkáš, ale kdyby byla lepší strava?« —

• Poněvadž umíráš touhou po dobrém jídle, poradím ti: jdi jíst s představenými. .«

• Ale nemám peníze na zaplacení stravného ..«

Tedy buď klidný a spokoj se s tím, co ti dají za pokrm. • A tím více, čím více jsou

spokojení jiní naši druhové. Chcete-li, milí chlapci, abych vám mluvil otevřeně: Statní hoši, jako vy, nepotřebují si přátí pochoutek. Jako křesťané, musíme vykonat trochu pokání. Chceme-li do ráje, musíme občas umrtvovat naše nenasytné hrdlo. Věřte tomu, je to pro nás nejsnadnější prostředek, jak si zasloužiti požehnání Boží a získati zásluhy pro nebe.

Tak a podobně, utěšoval své druhy a stal se jim vzorem slušného chování a křesťanské lásky.

Psával na papír, knihy a sešity přísloví a myšlenky, které slyšel v rozhovoru.

Dosti často psával. A myslím, že bude vděčně přijato, podám-li několik dopisů, jejichž originál byl mi laskavě doručen od těch, jimž byl zaslán.

XXV.

JEHO DOPISY.

Dopisy jsou projevem dobroty jeho srdce a současně upřímné jeho zbožnosti. Je dosti řídkým zjevem i u dospělých, psáti dopisy bez lidského ohledu a kořeněné dobrými myšlenkami, jak by to měl v pravdě činit

každý křesťan. Je však zcela zvláštností, činí-li to chlapci. Přál bych si, aby žádný z vás, milovaní chlapci, nepsal dopisy, jež nemají v sobě nic posvátného, jež nepíší ani pohané. Kéž tomu tak není! Šetřme však tohoto dobrého prostředku k vyjádření našich myšlenek a záměrů těm, kteří jsou vzdáleni. Ale dovedme rozlišiti korespondenci s křesťany a nekřesťany. Kéž se nikdy nezapomene na dobrou myšlenku! Proto uvádím několik Besuccových dopisů, které pro svou prostotu a něžnou lásku jistě vám budou milé. .

První je adresován jeho kmotříčkovi, panu faráři z Argentery ze dne 27./9. 1863. Podává mu v něm zprávu o štěstí, jež zakouší v Oratoři a děkuje mu, že jej tam poslal:

Nejdražší kmotříčku!

Sděluji Vám, milý kmotře, že moji druhové odjeli před čtyřmi dny asi na dvacet dní prázdnin. Jsem velmi rád, že je vesele ztráví, ale raduji se více než oni, poněvadž mám tak čas napsati vám dopis, o němž myslím, že Vás potěší. Předem Vám píší, že nemohu nalézti dostatečného vyjádření na poděkování za dobrodiní, jež jste mi prokázal. Mimo přízeň těž za vyučování, v němž jste mne naučil tolika věcem duchovním i

časným, jež mi nyní prospívají. Ale největším dobrodiním bylo, že jste mne poslal do tohoto domu, kde mi nic nechybí ani pro tělo ani pro duši. Děkuji Pánu, že mi udělil tak význačnou přízeň před jinými chlapci. Ze srdce jej prosím, aby dopřál odpovídati všem projevům jeho nebeské dobroty. Nyní jsem zde plně šťasten, ničeho více si nepřeji, každá má touha je splněna. Děkuji Vám a jiným dobrodincům za předměty, které jste mi poslali. Doufal jsem, že minulý týden budu mít potěšení viděti Vás v Turině, abyste mohl mluvit s mými představenými o mém chování. Trpělivost! Pán Půh chce nám oddálit ono potěšení.

Z Vašeho dopisu jsem poznal, že doma pláčí, slyší-li čísti můj dopis. Řekněte jim, ať se radují a nepláčí, že jsem úplně šťasten. Děkuji Vám za cenné rady, které jste mi dal a ujišťuji Vás, že jsem dosud dělal, co jsem mohl, abych je uskutečnil. Poděkujte za mne sestře za ono svaté přijímání, které vykonala výslovně za mne. Věřím, že mi velmi pomůže ve studiu. Zdá se mi takřka nemožným, že jsem mohl v tak krátkém čase přejíti do druhé gymnasiální. Prosím Vás, pozdravujte mé rodiče a řekněte jim, aby se o mne nestrachovali, poněvadž jsem zdrav, vším zaopatřen — zkrátka jsem šťasten. Od-

pusťte mi, nepsal-li jsem Vám. V minulých dnech jsem měl mnoho práce s přípravou na zkoušky, které se zdařily lépe, než jsem očekával. Toužím projeviti Vám svou vděčnost, ale nemohu jinak, než prositi Pána Boha, aby Vám dal v odměnu zdraví a dopřál šťastných dnů. Prosím o Vaše svaté požehnání a zůstávám vždy Váš

nejoddanější kmotřenec

František Besucco.

Františkův otec, povoláním brusič, pracoval v létě na poli a pásal dobytek z Argentery, ale na podzim procházel různé kraje, aby svým řemeslem vydělal na chléb pro sebe a rodinu. František 26. října psal mu dopis, v němž mu píše o své spokojenosti v Turině a projevuje mu synovskou lásku.

Nejdražší tatínku!

Blíží se čas, v němž Vy musíte odejít z domu do kraje, abyste zaopatřil vše potřebné pro rodinu. Nemohu Vás doprovázeti na cestách, jak bych chtěl, ale vždy budu s Vámi modlitbou a myšlenkou. Ujišťuji Vás, že se za Vás denně modlím, aby Vám Bůh dal zdraví a svatou milost.

Pan farář byl zde v Oratoři a velmi jsem se z. toho radoval. Řekl mi, že Vy se strachujete, nemám-li hlad. Nemám, buďte klidný. Kdybych odložil chléb, který mi nadbývá, bylo by ho na konci týdne dosti mnoho. Kéž Vám stačí, že jíme čtyřikrát denně, vždy kolik chceme. K obědu je polévka a příkrm, k večeři je polévka. Jednou bylo víno každý den, ale poněvadž to bylo velmi drahé, máme je jen o svátcích. Nebojte se, nepřejí si více, než co je mi dáno.

S radostí Vám sděluji dvě věci : Že představení jsou se mnou spokojeni a že já jsem spokojenější než oni. Druhá zpráva je návštěva pana arcibiskupa ze Sassari. Přišel navštívit pana ředitele. Navštívil dům, bavil se s chlapci, a mohl jsem mu políbit ruku a přijmouti požehnání.

Milý tatínku, pozdravujte všechny doma, zvláště maminku. Podejte zprávu o mně panu faráři, a vždy mu děkujte za to, co pro mne vykonal. Kéž Vám Bůh požehná na cestách! A zastavíte-li se někde déle, oznamte mi to, napíše Vám. Modlete se za mne! Zůstávám

Váš nejoddanější syn

František.

Po návštěvě pana faráře přál si obdržeti od něj nějaký dopis. Horlivý kněz jej uspokojil dopisem, v němž mu dává několik rad pro dobro duchovní i časné. František odepsal, děkuje a slibuje zachování jeho rad.

Dopis ze dne 23. listopadu 1863:

14. t. m. jsem obdržel Váš dopis. Můžete si představití velké potěšení, které mi způsobil. Čtu jej znovu a znovu a čím více jej čtu, tím více cítím nadšení ke studiu a k tomu, abych byl lepší. Nyní poznávám velké dobrodiní, jež mi přinesl vstup do Oratoře. Nemohu ukonejšiti vděčnost svého srdce než modlitbou za své dobrodince a zvláště za Vás. Abych neztrácel čas ve studiu, modlím se v přestávce. Musím se ale mírnit. Ačkoliv zakouším prevelikou radost ze studia a modlitby, zakouším ji též z přestávky a her. Musím chodit hrát si s ostatními, poněvadž si to přejí představení, jakožto věc velmi prospěšnou studiu a zdraví.

Nyní začala škola a od rána do večera mezi školou, studiem, zpěvem hudbou, pobožnými cvičeními a zábavami nezbývá mi chvilku času, abych myslel na sebe.

Jsem velmi rád, že mne navštěvuje často pan strážmistr Eysautier; před několika dny

mi přinesl pěkný kabát, takže kdybyste mne viděl ze zadu, myslel byste si, že je to syn z nějakého šlechtického rodu.

Doporučoval jste mi, abych si našel hodného přítele a brzy jsem si ho našel. Ve studiu je lepší než já a je též ctnostnější. Jakmile jsme se poznali, uzavřeli jsme přátelství. Mezi sebou mluvíme jen o studiu a zbožnosti. On též miluje rekreaci, ale jakmile se povyrazíme, procházíme se a rozmlouváme o škole. Pán Bůh mi očividně pomáhá: při úlohách známky mám stále lepší a lepší, jdu stále vpřed, z devadesáti žáků naší třídy je jich asi 15 přede mnou.

Velmi mne těší, že na mne moji druhové vzpomínají. Řekněte jim, že je mám stejně rád a ať se dobře učí a jsou zbožní. Děkuji Vám za krásný dopis, jež jste mi napsal a vynasnažím se uplatnit rady v něm obsažené. Upřímně toužím býti lepším, poněvadž vím, že Pán Bůh připravil velkou odměnu mně a těm, kteří mu slouží a jej milují v tomto životě.

Odpusťte mi, že Vám opožděně odepisuji a že jsem ještě neuskutečnil dané mi rady, můj drahý dobroditeli! Prosím Vás, pozdravte všechny doma a nemohu-li poslati

pozdrav otci, činím to srdcem modlícím se za něho k Pánu Bohu. Budiž ve všem vyplněna vůle Boží a zůstávám v Srdci Ježíšově a Marie.

Váš nejoddanější

František Besucco.

S tímto dopisem poslal též František dopis, adresovaný svému příteli Antonínu Bertrándimu, z Argentery. Uspořádání, sloh a myšlenky jsou hodny, aby byly uveřejněny za vzor dopisů, které si mohou vzájemně psát dva hodní chlapci.

Drahý příteli Antoníne!

Jak krásné zprávy o Tobě mi podal pan farář! Píše mi, že musíš studovat jako já. Řeknu Ti, je to nejlepší věc a uskutečníš-li ji, budeš šťasten. A poněvadž náš pan farář se Ti věnuje při vyučování, hled' se mu odměniti pílí v plnění svých povinností. Studuj rád, ale hned za studiem ať je modlitba a zbožnost. Je to jediný prostředek k úspěchu a spokojenosti. Raduji se při myšlence, že příštího roku budeme zde spolu.

Radil bych Ti jen jedno: poslušnost k rodičům a k panu faráři. Doporučuji Ti dobrý příklad vůči kamarádům. Též Ti radím,

aby ses modlíval v zimě křížovou cestu, jako jsem se modlíval já. Rozšiřuj tuto pobožnost a Pán Bůh Ti požehná. Čas je drahý, využij jej dobře. Zůstane-li Ti volná chvílka, shromážďuj chlapce a opakuj s nimi katechismus z minulé neděle. Je to výborný prostředek, jež nám získává požehnání Boží. Až mi bude psát pán farář, řekni mu, aby napsal něco o Tobě, abych byl jist Tvou dobrou vůlí. Nyní jsem velmi zaměstnán. Ó, můj drahý, jak jsem zarmoucen při pomýšlení na promarněný čas, který jsem mohl vynaložiti na studium a dobré skutky.

Doufám, že přijmeš rád můj dopis a nebude-li se Ti něco líbit, odpusť mi. Čiň, co můžeš, abychom mohli býti příštího roku spolu zde v Turině, bude-li to vůle Boží. S Bohem, drahý Antoníne, modli se za mne!

Tvůj nejoddanější přítel

František Besucco.

XXVI.

POSLEDNÍ DOPIS. — MYŠLENKA NA MATKU.

• Z dopisů vysvítá velká zbožnost Františkova. Každé slovo v dopise je naplněno

něžným citem a svatými myšlenkami. Zdá se, že se blíží pomalu ke konci života, víc a více roste jeho láska k Bohu. Z některých výroků se zdá, že ji tušil. Sám pan farář, když obdržel poslední dopis, zvolal: „Můj kmotřenec mne chce opustiti; Bůh jej volá k sobě.“

Uvádím jej zde celý, jako vzor tomu, kdo chce přátí šťastný Nový rok; má datum 28./XII. 1863.

Drahý kmotříčku!

Každý chlapec dobře vychovaný jistě byl by velmi nevďečný, kdyby o těchto dnech nepřál svým dobrodincům štěstí a požehnání Boží. Ale jaké city mám vůči Vám projevit? Již od narození jste mne zahrnoval dobrodiním a pečoval jste o mou duši. Za první poznatky zbožnosti, vědy a bázně Boží vděčím Vám. Mohl-li jsem studovat, mohl-li jsem se vystříhati tolika nebezpečí, vše je Vaší zásluhou.

Jak se Vám mohu odvděčiti? Nemohu jinak ukázati svou vděčnost, než že budu stále pamětliv obdržených dobrodiní. V těchto dnech Vám budu vyprošovat hojné požehnání z nebe, dobrý konec nynějšího a šťastný začátek příštího roku.

Dobrý začátek je polovina díla: Proto- já chci počati dobře Nový rok a pokračovati v něm dle svaté vůle Boží. Studium mí jde nyní dobře; chování v kapli, ložnici a zbožnost byla vždy lepší. Mám zprávy o svém otci a bratrovi, jsou prý zdrávi. Sdělte to našim, jistě se budou radovat. Ať se o mne nebojí, je mi dobře.

Pozdravujte, prosím, též mého dobrého pana učitele Antonína Valorso a požádejte ho za odpuštění mých chyb a neposlušností, jež jsem mu působil, když jsem chodil do školy.

Koňčím ujištěním, že se budu denně modliti za Vaše zdraví a dlouhý věk. Drahý pane, odpusťte mi též. Vy poklesky, které jsem spáchal a starosti, jež jsem Vám působil. Pomáhejte mi nadále svými radami. Chci se státi dobrým a napravití se z tolika chyb. Kéž vždy plním vůli Boží a ne svou!

Zůstávám Vaš nejoddanější kmotřenec

František Besucco.

K tomuto dopisu přiložil lístek pro svou maminku, který je poslední z jeho dopisů a může býti považován za závěť nebo poslední slova, psaná jeho rodičům.

Milovaná maminko! —

Jsme na konci roku. Pán Bůh nám dopřál prožítí jej dobře. Mohu říci, že tento rok byl pro mne nepřetržitou řadou nebeské přízně. Zatím, co Vám přeji dobrý konec těch málo dní, jež nám zůstávají, vyprošuji Vám od Pána Boha šťastný počátek roku nového, bohatý na dobra duchovní i časná. Kéž Vám vyprosí blahoslavená Panna dlouhý a šťastný život!

Dnes jsem obdržel dopis od tatínka. Je i s bratrem zdráv a mne to potěšilo. Posílám Vám též seznam věcí, jež ještě potřebuji.

Má drahá maminko, tolik jsem Vám doma způsobil starostí a ještě nyní Vás obtěžuji. Snažím se odměnití se Vám dobrým chováním a modlitbami. Prosím Vás, abyste zařídila, aby také má sestra Marie mohla studovat, poněvadž s vědou se může lépe vzdělat v náboženství.

S Bohem, má drahá maminko, s Bohem! Obětujme Pánu Bohu své činy a svá srdce a doporučme mu spásu svých duší. Budiž vždy splněna vůle Boží!

Blahopřejte za mne všem doma, modlete se za mne —

nejoddanějšího synáčka

Františka.

Z posledních dopisů jasně vysvítá, že srdce Františkovo nedlelo již na světě, ale podobalo se srdci toho, jenž sice kráčí po zemi, ale srdce má již u Boha, o němž stále chtěl mluvit a psát. Z jeho zbožnosti pramení se též touha vzdáliti se ze světa. »Kdybych mohl — povídal jednou — oddělil bych duši od těla, abych mohl lépe zakusiti, co znamená milovati Boha. Kdyby mi to nebylo zakázáno, vůbec bych nejedl, abych se radoval z toho, co znamená trpěti pro Pána Boha. Jak velkou útěchu zakoušeli mučedníci při smrti za víru!«

Slovem i skutkem ukazoval, co praví svatý Pavel: »Chci se všeho vzdát a býti s Ježíšem!« Bůh viděl velkou lásku, která panovala v tom malém srdci, a aby zloba světa nezměnila jeho smýšlení, povolal jej k sobě a dovolil, aby veliká láska k umrtvování byla toho příčinou.

XXVII.

NEVHODNÉ POKÁNÍ A POČÁTEK JEHO NEMOCI.

Besucco četl v životopise Dominika Savia, jak jednou v zimě se nedostatečně přikrýval. Chtěl jej napodobiti a myslel, že rozkaz, aby

se teple oblékal, platí jen ve dne, a v noci že se může umrtvovati. Vzal si spolu s druhými vlněné pokrývky, ale místo aby se s nimi přikrýval, složil je a dal pod podušku. Spával tak až do ledna, až jednoho rána zůstal zkřehlý ležet a nemohl s druhými vstáti. Řekli představenému, jako kdyby Besucco nemohl vstáti pro nemoc. Byl zavolán domácí ošetřovatel, aby ho navštívil. Když se k němu přiblížil, ptal se ho, co mu je.

— „Nic, nic,“ odpověděl.

— „Není-li ti nic, proč ležíš?“

— „Jen tak . . . trochu nevolnosti.“ — Mezitím došel ošetřovatel k němu, aby mu upravil podušky a všiml si, že má pouze letní pokrývku.

— „A tvé pokrývky, kde jsou?“

— „Jsou pod poduškou.“

— „Proč to děláš?“

— „Ó nic . . . Když visel Pán Ježíš na kříži, nebyl lépe pokryt než já. —

Brzy se poznala vážnost nemoci Besuccovy, poněvadž byl ihned přenesen do ošetřovny. Okamžitě byl zavolán lékař, který zprvu nepokládal nemoc za vážnou, nýbrž za pouhé nachlazení.

Ale druhého dne zpozoroval, že místo aby nemoc povolila, hrozil výron krve do žaludku a nemoc nabývala nebezpečného vzrůstu. Bylo zkoušeno několik projímacích prostředků, pouštění žilou a různé nápoje, ale nedostalo se úspěšného výsledku.

Když se jej jednou tázali, proč vyvedl tu hloupost, že se pořádně nepřikrýval, odpověděl: »Je mi líto, že to způsobilo starost mým představeným, ale doufám, že Pán Bůh přijme mou malou oběť za odčinění mých hříchů«.

— »Ale následky tvé nerozvážnosti?«

— »Následky odporučuji do rukou Božích. Je mi jedno, co se se mnou stane, jen když to bude k větší slávě Boží a prospěchu mé duše«.

XXVIII.

ODEVZDANOST V NEMOCI. — POSLEDNÍ JEHO SLOVA.

Jeho nemoc trvala pouze osm dní a byla pro něj i pro druhé příkladem trpělivosti a křesťanské odevzdanosti. Nemohl dýchat a způsobovalo mu to prudké a neustálé bolesti hlavy. Musel se podrobit mnoha chirurgickým

operacím a užívat několik ostrých léků. Ale všechny předpisy a starosti nezmírnily jeho nemoci a posloužily k tomu, že jsme poznali jeho obdivuhodnou trpělivost. Nikdy nenaříkal ani si nestěžoval. Kdysi mu řekli: „Tento lék ti nechutná, není-liž pravda?“ — „Kdyby to byl sladký nápoj, byl by jazyk spokojen. Ale je spravedlivé, aby trpěl trochu pokání za provedená darebáctví.“ Jiný mu řekl: „Be-succo, že velmi trpíš?“ — „Je pravda, že trochu trpím, ale to je k mé útěše, poněvadž mám co trpět za své hříchy. Ujišťuji vás, že jsem spokojen. Nikdy jsem si nepředstavoval, že je takovou radostí trpět z lásky k Pánu Bohu.“

Kdokoliv mu prokázal nějakou službu, ze srdce mu děkoval; „Kéž Vám Pán odmění za lásku, jež mi prokazujete!“ Nevěda, jak projeviti svou vděčnost ošetřovateli, vícekrát mu řekl: „Pán Bůh vás odmění za mne a přijdu-li do ráje, budu se přimlouvati z celého srdce, aby vám pomáhal a vám žehnal.“ Jednou se jej ptal ošetřovatel, nemá-li strach, že zemře. Odpověděl: „Vezme-li mne Pán Bůh do ráje, velmi rád poslechnu jeho volání, ale bojím se, že nebudu připraven. Přesto doufám v nekonečné milosrdenství Boží a ze srdce se doporučím Panně Marii, sv. Aloisi, Dominiku Saviovi, aby mi dopřáli šťastně umřít.“

Čtvrtého dne nemoci se počal lékař obávat o život Františkův. Mluvil jsem mu o posledních okamžicích takto :

— Můj drahý Besucco, nelíbilo by se ti odejít do ráje?

— Představte si, aby se mi nelíbilo jít do ráje! Ale, třeba získati jej.

— Mysli tedy, že se jedná o volbu mezi uzdravením a odchodem do ráje; co bys volil?

— Jsou tu dvě možnosti: žít pro Pána Boha, nebo zemřít, abych se mohl radovati s Pánem. První se líbí, ale druhá více. Ale kdo mne ujistí nebem, když jsem tolik hříchů spáchal?

— Když jsem ti učinil takový návrh, předpokládám, že jistě půjdeš do ráje. Kdybys měl jít jinam, pak nechci, abys nás opustil.

— Jak si mohu zasloužiti ráj?

— Získáš jej pro zásluhy umučení a smrti Pána našeho Ježíše Krista.

— Půjdu tedy do ráje?

— Ano, jistě, ale až se zalíbí Pánu.

— Podíval se tehdy na přítomné, pak zamnul si ruce a radostně pravil: „Smlouva je ujednána; ráj a nic jiného, do ráje a nikam jinam. Mluvte mi jen o ráji!“

Pravil jsem mu: »Jsem spokojen, že ukazuješ tak velikou touhu po ráji, ale chci, abys byl ochoten vyplniti svatou vůli Boží .«

Přerušil mne slovy: »Ano, ano, ať se stane vůle Boží na zemi i na nebi.«

V pátém dni nemoci žádal o svaté svátosti. Chtěl vykonat životní svatou zpověď. Bylo mu to odepřeno, poněvadž toho nepotřeboval. Přesto se zvláště dobře připravil na poslední svatou zpověď. Po ní byl veselý a povídá: »V minulosti jsem slíbil Pánu Bohu, že jej vícekrát neurazím; ale nedodržel jsem slovo. Dnes jsem slib obnovil a doufám, že budu věrný až do smrti.«

Večer jsem se ho otázel, co každému vzkazuje:

Pravil mi: »Oh, řekněte všem, aby se za mne všichni modlili, abych měl krátký očistec.

— Co vzkazuješ spolužákům?

— Řekněte, aby se vystříhali pohoršení a vždy se dobře zpovídali.

— Co klerikům?

— Řekněte klerikům, aby vždy dávali dobrý příklad chlapcům, dobře jim radili a upozorňovali je, kdykoliv je k tomu příležitost.

— A tvým představeným?

— Řekněte jim, že jim děkuji za lásku, již mi prokazovali; aby pokračovali v získávání mnoha duší; a až budu v ráji, budu za ně prosit.

— A co řekneš mně?

Obrátil se s pohnutím na mne a pravil: „Od Vás žádám, abyste mi pomohl spasit mou duši. Již dlouho předsím Pána, aby mi dopřál zemřítí ve Vašich rukou. Dokončete dílo lásky ke mně a buďte při mně až do posledního okamžiku života“.

Ujistil jsem jej, že jej neopustím, ani jestliže se uzdraví, ani bude-li dále nemocen, zvláště budu při něm v okamžiku smrti. Usmál se a připravoval se k přijetí Těla Páně.

XXIX.

SV. PŘIJÍMÁNÍ. — JEHO LÍTOST.

Šestého dne jeho nemoci žádal o svaté přijímání. (8. ledna). „Jak rád bych šel s ostatními do kostela — povídal — je tomu osm dní, co jsem nepřijal milého Ježíše“. Když se připravoval, tázal se toho, jenž byl při něm, co to znamená: zaopatřování.

„Zaopatřování — odpověděl mu — znamená tolik jako zásoby a přítel na cestu“.

„Ó, jaké zásoby mám v Chlebě andělském na pouť, již nastoupím!“

— Nebudeš mítí jen nebešský Chléb, ale i samého Ježíše jako pomocníka a druha na cestu, který tě připraví do věčnosti.

Je-li Ježíš mým přítelem a druhem, nebojím se ničeho; mohu spíše doufat v jeho milosrdenství. Ježíši, Maria, Josefe, Vám věnuji srdce své i duši svou!

Pak se připravil a nepotřeboval nikoho, aby mu pomáhal. Měl své obvyklé modlitby a modlil se jednu po druhé. Přijal svatou Hostii s takovými projevy zbožnosti, které si lze spíše představití než popsat. Po sv. přijímání vykonal díkůčinění. Tázali jsme ho, nepotřebuje-li něco. Odpověděl: „Modleme se“. Potom zavolal na přítomné a žádal je, aby nemluvili o ničem jiném, než o ráji.

Mezitím jej navštívil ekonom domu, což mu bylo velmi milé.

— Ó, Don Savio, — zvolal — tentokrát jdu do ráje!

— Odvahu! Svěřme svůj život i smrt do rukou Božích, doufejme, že přijdeme do ráje, dá-li Pán Bůh.

— Do ráje! Don Savio, odpusťte mi zármutek, jenž jsem vám způsobil; modlete se za mne, a až budu v ráji, budu se za Vás přimlouvat.

Když jsem jej viděl chvíli klidného, tázal jsem se, co vzkazuje panu faráři. Při tom slově byl zmaten. „Můj pan farář — pravil — vykonal pro mne mnoho dobra; učinil tolik pro mou spásu, kolik mohl. Řekněte mu, že jsem nikdy nezapomněl jeho rad. Již se s ním neuvidím, ale doufám, že půjdu do ráje a budu se u přesvaté Panny přimlouvat, aby chránila všechny mé druhy, a tak abychom se jednou všichni z farnosti sešli v nebi“. Pohnutím přerušil rozhovor.

Po malé chvíli jsem se zeptal, nechce-li vidět rodiče. „Nemohu je vidět — povídá — poněvadž jsou velmi vzdáleni; jsou chudí a nemohou si dělat výlohy za čestu. Můj otec není doma, je za prací svého řemesla. Dejte jim vědět, že umírám s odevzdaností, vesel a spokojen. Ať se za mne modlí, doufám, že odejdu do ráje. Tam je všechny očekávám . . Mé mamince . . a zařhl se mu hlas.“

Po chvíli mu povídám: „Máš něco pro maminku?“

„Řekněte mé mamince, že její modlitba byla vyslyšena. Vícekrát mi povídala: Drahý

Františku, přeji si, abys dlouho žil, ale přeji si, abys tisíckrátě umřel, než abych viděla, že ses hříchem stal nepřítelem Božím. Doufám, že mi budou odpuštěny mé hříchy, že budu přítelem Božím a že budu brzy Pána Boha na věky požívat. Ó, můj Bože, požehnej mamince! Dej jí odvahu, aby odevzdaně snesla zprávu o mé smrti. Dej, abych ji mohl viděti s celou rodinou v ráji požívati tvé slávy.

Chtěl dále mluvit, ale zadržel jsem jej, aby si odpočinul. ~~Večer~~ osmého dne, poněvadž se nemoc zhoršovala, rozhodl jsem se posložit mu pomázáním nemocných. Tázal jsem se, přeje-li si to :

— Ano — odpověděl — z celého srdce.

— Nemáš něco, co by ti svědomí vyčítalo?

— Mám, co mne velmi znepokojuje.

— Co je to? Chceš to říci ve zpovědi nebo jinak?

— Vždy jsem na to myslel ve svém životě. Nepředstavoval jsem si, že by to působilo takovou lítost v hodině smrti.

— Co tě tedy rmoutí?

— Zakouším hořkou lítost nad tím, že jsem dosti ve svém životě nemiloval Pána Boha, jak si toho on zasluhuje.

— Buď klidný, jelikož na tomto světě nemůžeme nikdy milovati Pána Boha, jak si toho zasluguje. Je třeba, abychom činili, co můžeme. Místem, kde budeme náležitě milovati Pána Boha, je onen život, je ráj. Tam jej budeme vidět, jak On sám v sobě je. Tam poznáme jeho dobrotu, jeho slávu, jeho lásku. Jsi šťasten, neboť budeš mít zakrátko to nevýslovné štěstí. Nyní se připrav k přijetí pomazání nemocných, jež setře stopy hříchů a též dává zdraví tělesné, bude-li to prospěšné tvé duši.

— Pró zdraví tělesné? — odvětil. — Nemluvte mi již o něm. Co se týká hříchů, žádám jejich odpuštění a věřím, že mi budou úplně odpuštěny. Doufám, že obdržím i odpuštění trestů očistcových.

XXX.

POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH. — STŘELNÉ MODLITBY.

Když bylo vše uchystáno k přijetí poslední svátosti, kterou člověk v životě přijímá zpravidla naposled, sám chtěl odříkávat Confiteor s jinými modlitbami a pronášel zvláštní

střelné modlitby při pomazání jednotlivých smyslů.

Don Allássonatti mu je udělil. Při pomazání očí nemocný pravil: »Můj Bože, odpusť mi všechny špatné pohledy; všechno, co jsem četl a neměl číst«.

Při pomazání uší: »Můj Bože, odpusť vše, co jsem slyšel ušima a bylo proti Tvému svatému zákonu. Dej, aby se navždy uzavřely světu a otevřely se, aby uslyšely hlas, jenž mne zavolá do Tvé slávy«.

Při pomazání nosu: »Odpusť mi, Pane, vše, čím jsem upokojil čich«.

Při pomazání úst: »Můj Bože, odpusť mi nestřídmost a všechna slova, která Tě zarmoutila. Dej, aby můj jazyk co nejdříve mohl zpívat na věky Tvé chvály«.

To se Don Allassonatti zastavil a zvolal: »Ků podivu! Jaké krásné myšlenky u takového chlapce!« Když pokračoval při pomazání rukou řekl: »Skrze toto svaté pomazání a předobrotivé milosrdenství Boží odpustiž Ti Bůh, cokoliv jsi spáchal hmatem« a nemocný pokračoval: »Velký Bože, pro milosrdenství a zásluhy Tvých svatých ran, přikryj a setři všechny mé hříchy, jež jsem za svého života spáchal«.

Při pomazání nohou: »Odpusť mi, Pane, hříchy, jež jsem spáchal nohama, buď když jsem šel jinam, než jsem měl jít, nebo nešel, kam jsem jítí měl a kam mne volaly mé povinnosti. Tvé milosrdenství ať mi odpustí všechny hříchy, jež jsem spáchal myšlenkou, slovem, skutkem nebo opomenutím«.

Vícekráte mu řekli, že stačí říci tyto střelné modlitby v srdci, že Pán rovněž nežadá takovou námahu, již vyžaduje hlasitá modlitba. Okamžik mlčel, ale pokračoval zase dále. Ke konci byl tak znaven, že mu tep zeslábl. Myslel jsem, že už vydechne naposled. Po chvíli nabyl jasného vědomí a povídal představeným: »Prosil jsem velice Pannu Marii, abych mohl zemřítí v den Jí zasvěcený a doufám, že budu vyslyšen. Co bych mohl ještě od Pána žádat?« — »Pros ještě, aby ti Pán Bůh dopřál, aby sis vytrpěl celý očistec na zemi a po smrti ihned odletěl do ráje«.

»Ó, ano; ze srdce o to prosím. Dejte mi své požehnání. Doufám, že mi Pán dopřeje očistec vytrpěti na zemi, aby duše pak ihned odešla do ráje«.

Zdá se, že ho Bůh úplně vyslyšel, poněvadž nastalo zlepšení a život byl mu prodloužen o čtyřiaadvacet hodin.

XXXI.

PODIVNÁ UDÁLOST. — DVĚ NÁVŠTĚVY — VZÁCNÁ SMRT.

Sobota 9. ledna byl poslední den našeho Besucca. Byl při jasném vědomí po celý den. Chtěl se stále modlit, ale bylo mu to zakázáno, poněvadž se velmi unavil. »Ó, ať se aspoň modlí někdo blízko mne a já budu aspoň v srdci opakovat, co on řekne!« Abychom vyhověli jeho přání, bylo třeba, aby někdo říkal modlitby blízko jeho lůžka. Mezi jinými, kteří ho navštívili, byl i jeden kamarád, poněkud nezbedný. »Besucco — pravil mu — jak je ti?« — »Drahý příteli, jsem na konci života, modli se za mne v těchto posledních okamžicích. Ale myslí na to, že jednou budeš také tak ležet ty. Ó, jak bych byl rád, kdybys konal dobré skutky. Nezměníš-li život, bude ti toho líto v hodině smrti«. Onen druh počal plakati a od té chvíle počal vážněji myslet na záležitosti duše a dnes je velmi hodný.

V 10 hodin večer jej navštívil pan Eysautier, velitel královských stráží se svou paní. Dopomohl Besuccovi do Oratoře a prokázal mu mnoho dobra. Besucco byl velmi rád a vřele mu děkoval. Rázný voják, když

uviděl radost, zářící s tváře nemocného, jeho zbožnost a ošetřování, jakého se mu dostalo, s pohnutím pravil: „Takto umírat je pravou rozkoší. Chtěl bych býti na jeho místě“. Pak se obrátil k nemocnému a pravil: „Drahý Františku, až budeš v ráji, přimlouvej se za mne a za mou ženu“. Pro pohnutí nemohl dále mluvit, rozloučil se s nemocným a odešel.

Okolo jedenácté se zdálo, že mu nezbývá než jen několik okamžiků života, neboť své ruce zvedl do výše. Uchopil jsem jej za ruce a dosáhl jsem, že je položil opět na lože. Vymanil se a zvedl je opět do výše a s úsměvem se upřeně díval, jakoby obdivoval nejdražší předmět. V domnění, že si přeje křížek, vložil jsem mu jej do rukou, ale vzal jej, políbil a položil na lože a znovu s radostí zvedal ruce do výše. V té chvíli zářil jeho obličej zdravě a svěže, jako při plném zdraví. Zdálo se, že mu vychází ze tváře taková krása, takový jas, že zmizela všechna světla v ošetřovně. Jeho tvář zářila tak jasně, že slunce o polednách zdálo by se býti v temnotách. Asi deset přítomných se nejen zarazilo, ale žaslo plni rozpaků a mlčky patřili na tvář Besuccovu, která vysílala tak ostrý jas, že všichni museli sklopit oči. Ale úžas vzrostl, když nemocný zvedl trochu hlavu a napřáhl ruce, jako by chtěl

stisknouti ruku milované osoby, a počal veselým a zvučným hlasem pěti:

Marii zapějte
chvalozpěv, věřící!
V nebesích zaznějte
pozdravy horoucí!

Potom se namáhal zvednoutí a posaditi se, což se mu také podařilo, a při tom zvedal své sepjaté ruce do výše. Pak se opět položil a počal takto znovu zpívat:

Láskou planoucí Ježíši,
kéž bych Tě nebyl urazil!
Ó, drahý a dobrý Ježíši,
nechci Tě více urazit!

Nato bez přerušení počal píseň:

Ježíši laskavý,
smiluj se nade mnou!
Než bych měl zhřešiti,
chci zemřít láskou Tvou!

Po celou dobu byli jsme zticha a patřili jsme na nemocného, jenž se zdál býti andělem z nebe. Aby přerušil úžas, pravil ředitel: „Myslím, že v této chvíli obdržel Besucco mimořádnou milost od Pána Ježíše, nebo od Jeho nebeské Matky, kterou tak vroucně ctil

za svého života. Snad přišla pozvati jeho duši a odvésti s sebou do nebe.

Prefekt Don Alasonatti zvolal; »Nebojte se! . . tento chlapec je ve spojení s Bohem«. Besucco pokračoval ve zpěvu, ale jeho slova byla nejasná a popletená, jako by odpovídal na laskavé otázky. Pamatuji si tyto: Král nebes tak krásný . . Jsem ubohý hříšník . . . Daruji Ti srdce své . . . Dej mi svou lásku . . . Můj drahý a dobrý Ježíši . . . Pak normálně klesl do podušek. Zmizelo podivné světlo, tvář jeho nabyla obyčejného vzhledu. V místnosti převládlo přirozené světlo a nemocný nedával známky života. Ale povšiml si, že se nemodlíme, ani že se neříkají střelné modlitby; brzo se obrátil a pravil mi: »Pomáhejte mi, modleme se: Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně v tomto mém smrtelném zápase. Ježíši, Maria, Josefe, kéž duše má v pokoji s Vámi odejde!«

Doporučoval jsem mu mlčení, ale on pokračoval: »Ježíš v mé mysli, Ježíš v mých ústech, Ježíš v mém srdci. Ježíši a Maria, Vám daruji duši svou«. Bylo 11 hodin, když chtěl mluvit, ale nemohl; řekl jen: »Kříž«. Tím si přál požehnání s křížem pro získání plnomocných odpustků v hodině smrti. Již vícekrát jej před tím žádal a já jsem mu je slíbil.

Po posledním požehnání počal se modliti Don Alasonatti modlitbu Proficiscere - Odejdi, duše křesťanská. Ve čtvrt na dvanáct podíval se na mne Besucco a usmál se jako by na pozdrav a zvedl oči k nebi, jako by naznačoval, že odchází. Za chvíli duše opustila tělo a slavně odlétla, jak doufáme, do rajske slávy, do společnosti těch, kteří nevinností života sloužili Pánu na zemi a nyní Jej požívají a chválí na věky.

XXXII.

MODLITBY A POHŘEB.

Nelze vyjádřiti bolest v domě nad ztrátou milovaného přítele. Bylo vykonáno mnoho modliteb u jeho lože. Ráno se roznesla mezi chlapci zpráva, že František je mrtev. Ti, aby našli nějakou útěchu ve svém zármutku a aby vzdali hold zemřelému příteli, shromáždili se v kostele, aby se modlili za jeho duši. Mnozí vykonali svaté přijímání za tím účelem. Růženec, modlitby soukromé i veřejné, přijímání. Mše sv., jež byly vykonány v našem kostele,

byly obětovány za věčný odpočinek duše dobrého Františka. Onoho dne se stala zvláštní událost. Tvář mrtvého se stala půvabnou, líce tak svěžími, že se ani nezdál býti mrtev. Příznak takové krásy nebylo na něm vidět ani za nejlepšího zdraví. Sami chlapci, beze strachu, jaký bývá z mrtvých, rádi se dívali na něho a zdál se jim jako anděl. Proto na fotografii zemřelého jeví se rysy mrtvého mnohem jemnější než za života. Chlapci, kteří věděli o předmětech jenž náležely Besuccovi, šli je hledat a uschovávali si je jako drahou památku. Bylo všeobecné přesvědčení, že Besucco je v nebi. „Už nepotřebuje našich modliteb - říkali jedni - je jistě v nebi.“ — — „On se už jistě raduje z patření na Pána Boha a přimlouvá se za nás.“ — Připojil jiný. „Myslím - končil třetí - že Besucco již sedí na trůně slávy a svolává požehnání Boží na své druhy a přátele.“ Příštího dne - 11. ledna - zpívali chlapci zádušní Mši svatou v kostele svatého Františka. Mnozí byli u sv. přijímání k větší slávě Boží a za spásu jeho duše. Po pohřebních obřadech se s bolestí odebrali do farního kostela a pak na svaté pole. Hrob je označen číslem 147 na západní straně.

XXXIII.

POHNUTÍ V ARGENTEŘE A ÚČTA BESUCCOVA.

Ctnosti Františkovy, které podivuhodně zářily asi 14 roků v Argenteře, byly obdivovány i za života i po smrti. Don Pepino mi poslal o něm zprávy, které obsahují i cosi nadpřirozeného. Uchovám je na jinou dobu, jen něco z nich vyberu. - Když přišla zpráva o vážné nemoci, veřejně jsme se za něj modlili, sloužil jsem pak Mši svatou s požehnáním a modlitbou za nemocného. Zpráva o jeho smrti došla 13. I., šla od úst k ústům a za půl hodiny byl prohlašován za vzor křesťanské mládeže. Rodiče a dobrodinci byli velmi zarmoucení, vždyť on svým chováním vždy všechny uspokojil, nikdy nikoho neurazil. Mladší sestra Františkova, Marie, oznámila jeho smrt 10. ledna tvrzením, že o půl noci z 9. na 10. ledna slyšela hluk z hořejšího pokoje, kde František spával. Slyšela hoditi hrst písku na podlahu, bála se však, aby maminku při takovém hluku nepostrašila, že zemřel František. Někteří nemocní se mu ihned odporoučeli, aby jeho přímluvou dosáhli ulehčení a byli vyslyšeni. - Neposuzuji události zde řečené, ale myslím, že jsem jen

spisovatelem a ponechávám pole čtenáři. Zde další úločky zmíněné zprávy: „V únoru onemocněl velmi vážně jeden dvouletý chlapec. V beznadějnosti jej odporučili rodiče přímluvě Besucca, jehož ctnosti každý velebil. Slíbili ještě, jestliže se chlapec uzdraví, že jej naučí křížové cestě podle vzoru Besuccova. Vkrátku byl chlapec zdrav a nyní se těší z nejlepšího zdraví. Před několika dny — pokračuje pan farář — já sám jsem odporučil Besuccovi těžce nemocného otce rodiny. Současně jsem jej odporučil i Ježíši Svátostnému, k jehož slávě nemocný jako zpěvák zpíval. Zamlčuji jméno nemocného, abych zabránil nediskretní kritice. Brzy se nemocný pozdravil a nabyl dokonalého zdraví. Starší sestra Františkova, jež se v březnu vdávala, nemohla spávat ani v noci ani ve dne. Jednou ve velkém neklidu zvolala: „Můj drahý Františku, pomoz mi a vypros mi trochu odpočinku.“ Od oné noci mohla klidně spát.

Povzbuzena šťastným výsledkem své modlitby, znovu se odporučila Františkovi, aby jí pomohl, když se nalézala ve velkém nebezpečí života. Byla nad očekávání vyslyšena.

Já pak, zatím co vypravuji o druhých, k větší slávě Boží, nesmím opomenouti, že jsem se odporučoval do modliteb Františkových ještě za jeho života. S tím větší dů-

věřou jsem se k němu utíkal po smrti a má důvěra v různých okolnostech dosáhla šťastných výsledků.«

XXXIV.

Z Á V Ě R.

Skončil jsem líčení života Františka Besucca. Měl bych ještě několik věcí, ale mohly by býti důvodem k posuzování těmi, kteří neuznávají divy Páně na jeho služebnících. Uveřejním je jindy, dopřeje-li mi Pán Bůh života.

Zatím, milovaný čtenáři, než skončím své dílko, učiňme spolu závěr, který by prospěl Tobě i mně. Je jisto, že dříve nebo později oba zemřeme, snad spíše než si myslíme. Stejně je jisto, že nebudeme-li konati dobré skutky, nebudeme moci sbíratí jejich ovoce na konci světa, ani očekávatí nějakou odměnu od Pána Boha. Nyní, dává-li nám Boží Prozřetelnost trochu času k přípravě na poslední chvíli, konejme a konejme dobré skutky. Buď jist, že jednou budeme sbíratí zasloužené plody. Je pravda, snad se nám budou smát, poněvadž jsme nepředpojati v ohledu náboženském. Nevšímejme si těch, kteří tak mluví. Klamou se a zrazují sebe i toho, kdo je po-

slouchá. Chceme-li býti moudří před Bohem, nesmíme se báti, že nás svět zve pošetilými, poněvadž Ježíš Kristus nás ujišťuje, že moudrost světa je u Boha hloupostí. Jedině praktický život náboženský nás učiní šťastnými zde i na věčnosti. Kdo nepracuje v létě, ten v zimě hladoví. Tak i kdo nežije ctnostně, nemůže očekávati nějakou odměnu po smrti.

Odvahu, čtenáři, odvahu ke konání dobra, dokud máš čas! Utrpení jsou krátká vzhledem k tomu, co trvá věčně. Svolávám požehnání Boží na Tebe a Ty pros Pána, aby byl milostiv mé duši, aby se mi nestalo hrozné neštěstí, že bych porušil ctnost k nenapravitelné škodě své spásy, zatím co mluvím o ctnosti, o jejím uskutečňování a velké odměně, kterou Bůh za ni připravuje.

Bůh pomáhej Tobě, pomáhej i mně k vytrvalému zachovávání jeho přikázání ve dnech života, abychom mohli požívatí onoho dobra v nebi po věky věkův. Amen.

PŘÍDAVEK.

O ZÁZRAČNÉM KŘÍŽI.

Úcta zázračného kříže z Argentery sahá do nepaměti a tradice jej přináší jako nevyčerpatelný pramen milostí.

Z věrohodných pramenů, schválených autoritou civilní i církevní, které mi půjčil pan farář z Argentery a které náleží k farnímu archivu, vyčetl jsem toto :

Roku 1681, 9. ledna valila se sněhová lavina s hor, ležících nad Argenterou a byla jí zachycena i kaple, zasvěcená jménu Ježíš a sv. Rochu a Šebestiánovi. Zeď za oltářem se zřítila, spadla střecha, rozbity lavice a jiné předměty. Jediný předmět zůstal neporušen. Byl to asi metrový dřevěný kříž, zahalený rouškou. Zdálo se nemožným, že nebyl rozbit. Proto obyvatelé z Argentery usoudili, že Pán zvláštním způsobem uchránil kříž. Tato událost byla přede hrou jiných, podivuhodnějších, jak vyprávějí ověřené dokumenty.

1695 1. listopadu na Vše Svaté šli otcové františkáni podle zvyků modliti se hodinky Panny Marie do kaple. Někteří při klečení spatřili na kříži krvavý pot a kapati velké krůpěje krve. Totéž viděli po celou oktavu Vše Svatých. Způsobilo to mnoho vzruchu. Proto pan farář z Berzesio Don Šebestián Giovelli odebral se do Argentery, aby se o tom sám přesvědčil. Sám viděl zmučený vzhled a hojný pot velikého Trpitele. Slunce dospělo k místu, z něhož přímo sytílo na kříž; přesto vystupoval pot a rouška nebyla nikdy zmočena. Vikář nařídil, aby byl šatečkem osušen, avšak za chvíli se pot objevil znova z ran, zvláště z hlavy a těla.

Z rozkazu Msgre Vibo, turinského arcibiskupa, byly určeny některé osoby zkušené, rozumné a obezřetné, aby hlídaly kříž. Ve dnech 9.—18. listopadu bylo pod mrakem, pršelo a padal sníh, ale kříž byl zcela suchý. 16. bylo jasno a v poledne se ukázal pot, zvláště na trupu, kde se zdál býti hlavní pramen.

Aby se vyhli podvodu, arcibiskup nařídil, aby byl kříž vzat a uzavřen na klíč do

pokoje, kam nikdo nesměl, jen pan farář z Berzesio. Zakázal mluvit o tom, jako o zázračné události. Od 28. XI. 1695 do 2. VI. 1696 neobjevila se ani krůpěj potu v pokoji. Pak byl přenesen do kaple a 7. října na svátek Panny Marie Růžencové se opět objevil pot na hlavě okolo koruny, na ústech, pak na ramenou, na hrudi, a trvalo to až do 18. toho měsíce. Opakovaly se přísné zkoušky, ale komise musela usoudit, že se to neděje jinak, než zázrakem.

Po té veřejné a mimořádné události úcta ke kříži vzrostla mezi obyvateli Argentery a Stury a byly zaznamenány různé zázračné události.

Připojím několik důkladně ověřených.

Při posledním vpádu Francouzů do Italie jakýsi generál jel přes Argenteru a nechal koně pít svěcenou vodu u brány kostela. Tu se rozhněval jeden sluha a povídá svému pánu: »Generále, zneuctíváte tento kostel! Pozorujte onen kříž, jenž hlídá svůj dům!«
»Málo mi záleží — povídá zpupně generál — na kříži, na koštěle!« Vyhoupl se na koně

a jel dál. Ale co to! Po padesáti krocích u posledního stavení, kde je malý svah, kůň si klekl a nehl se z místa. Generál jej bodal, sestoupil a dal jej dvěma vojáky bít, ale vše nadarmo. Zatím se seběhlo mnoho lidí ze zvědavosti i ochoty. Tu sluha vida páva na vrcholu zoufalství, praví: »Ejhle, páne generále, zde je trest za zneuctění kříže a kostela! Litujte a žádejte odpuštění!« — »Nuže — zase generál — zvedne-li se kůň, půjdu do kaple a požádám za odpuštění a uvěřím, že kříž je zázračný«. Vzal koně za úzdu, jenž klidně vstal a nechal se vésti ke kapli, kde generál k údivu všech padl před křížem, jenž byl umístěn uprostřed kostela. Dlouho se modlil a žádal o odpuštění za rouhání a zneuctění a zanechal peníze na umístění kříže na starém místě. Bylo mi to opět vypravováno, píše pan farář — od Štěpána Bertino, zemřelého ve věku 87 let roku 1854 a Matouše Valorso, zemřelého ve věku 80 let roku 1857.

Jistá Anna Bosso, žena Lunhata, vědouc, že brzy ráno přišli Francouzi, aby drancovali v Argenteře, chtěla zachrániti kříž tím, že jej v noci přenesla do vlastního domu. Umístila

jej mezi nábytkem. Příštího rána byla vesnice vykradena a jen jediná místnost v Argenteře byla ušetřena: Tam byl kříž, jenž byl v příhodném čase umístěn v kapli. Toto mnohokrát vyprávěl Jan Křtitel Valorso, starosta obce roku 1848 zemřelý 1852 ve věku 70 let.

Od nepaměti lidé ze Sambuco, Pietroporzio a Montebernando konali pouť v době sucha: — obyvatelé všech tří obcí se odebrali společně ke kříži a zřídka kdy se vrátili domu v suchých šatech. Jejich jistota byla tak veliká, že dosáhnou deště, že skoro pokaždé přišli s deštníky. Poprvé jsem viděl píše pan farář tento průvod 1849. Zůstal jsem překvapen, když jsem viděl všechny s deštníky v době, kdy bylo docela jasno a sucho. Ale zmizel všecken údiv, když jsem viděl jejich povzbuzující zbožnost, která byla jen polovinou pouti. Druhou půlí byl dešť, který jim nezabránil ve zpívání žalmů a poutníci rádi mokli až do konce procesí. To začínalo se za jasného dne a končilo deštěm. Je to známá událost, o níž často mluví občané toho údolí, kteří ve svých potřebách se utíkají k zázračnému kříži.

Autor na základě dekretů papeže Urbana VIII. a posvátné Římské Inkvisice, vydaných v letech 1625-31 a 1634, prohlašuje, že se nemá uvedeným událostem přikládat jiná víra než pouze taková, která se zakládá čistě jen na autoritě lidské, ponechávaje všechno úsudku Apoštolské Stolicе a Církve svaté, jejímž oddaným synem se chlubí býti.

S církevním schválením..

O B S A H

Úvod

I. Otčina. - Rodiče. - První výchova malého Besucca	5
II. Smrt kmotřičky. - Láska ke kostelu a modlitbě	8
III. Jeho poslušnost. - Dobrá rada. - Pracuje na poli	12
IV. Episody ze školy a chování v ní. . . .	14
V. Život v rodině. - Noční přemýšlení .	18
VI. Besucco a jeho pan farář. - Sv. zpověď .	21
VII. Mše sv. - Jeho horlivost. - Žene stádo na hory	26
VIII. Řeči. - Chování v kostele. - Návštěvy Nejsv. Svátosti	32
IX. Zázračný kříž. - Růženec. - Přítomnost Boží	36
X. Učí katechismus. - Chlapec Valorso .	38
XI. „Svaté dětství.“ - Křížová cesta. - Prchá před špatnými druhy	40
XII. První sv. přijímání. - Časté sv. přijímání	44
XIII. Umrtvování. - Pokání. - Střežení smyslů. - Prospěch ve škole	47
XIV. Touha a rozhodnutí jíti do Oratoře	50
XV. Episody z cesty do Turina	54
XVI. Způsob života v Oratoři .	56
XVII. Veselost	60
XVIII. Studium a píle	62
XIX. Svatá zpověď .	66

XX. Svaté přijímání	69
XXI. Úcta k Nejsvětější Svátosti	72
XXII. Duch modlitby	75
XXIII. Jeho pokání	78
XXIV. Episoda a zvláštní zvyky.	81
XXV. Jeho dopisy	85
XXVI. Poslední dopis. - Myšlenka na matku	93
XXVII. Nevhodné pokání a počátek jeho nemoci	97
XXVIII. Odevzdanost v nemoci. Poslední jeho slova	99
XXIX. Svaté přijímání. - Jeho lítost	103
XXX. Pomazání nemocných. - Střelné modlitby	107
XXXI. Podivná událost. - Dvě návštěvy. - . Vzácná smrt	110
XXXII. Modlitby a pohřeb	114
XXXIII. Pohnutí v Argenteře a úcta Besuccova	116
XXXIV. Závěr	118
Přídavek. O zázračném kříži	120